

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 26.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și strălăutate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
stratie.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisele nu se in-
napoiază

ROMÂNUL

Viitoarele circumscriptii electorale.

Arad, 3 Februarie.

Avem în fața noastră buletinul statistic oficial din 1911 și căutăm în el firul mitic, cu ajutorul căruia să putem pătrunde prin toate cotiturile labirintice ale proiectului de lege despre viitoarele circumscriptii electorale, proiect depus în cameră Sâmbătă, de către ministrul de interne d. Sándor János, care e cumnatul contelui Ștefan Tisza.

Ne interesează, natural, datele privitoare la ținuturile românești.

Știm că noua lege electorală, a fixat censul material și pe cel intelectual cu o severitate reacționaristă unică în Europa. Intenția era: salvarea influenței hotărâtoare a claselor sociale maghiare istorice. Intenția asta s'a tradus în fiecare literă a legii. Știm apoi că legea judicaturei electorale n'a făcut decât să asigure țintele urmărite de legea electorală, înzestrând organele administrative cu o sferă de putere mai vastă decât în trecut și asigurându-le atribuții cu adevărat discreționare. Proiectul de lege despre noua împărțire a circumscriptiilor electorale, deșteaptă deci o legitimă îngrijorare în noi.

În adevăr, acest proiect completează armonie opera guvernului. Contemplându-l și numai în trecăt, ne vom convinge, că principiile ce călăuzesc cele două legi anterioare, nu sunt părăsite.

Dar să vorbească faptele.

În trecut, alegătorii români erau în majoritate în vre-o 35 de circumscriptii. Să facem

acum un tablou aproximativ al situației noastre din viitor. Vom începe cu Ardealul (Transilvania):

În comitatul Albei-de-jos erau în trecut 7 circumscriptii, în viitor vor fi numai 4. Circumscriptia Ocna-Sibiului, cu majoritate românească, a fost casată. Vom avea majoritate de voturi numai în două, din cele 4 circumscriptii: La Vințul de jos și la Ighiu. În acest comitat locuiesc 171.483 Români și 39.107 Unguri. (Vom da numai proporția acestor două populații).

În comitatul Bistrița-Năsăud: Au fost două circumscriptii, vor fi 3. Un singur cerc cu majoritate românească a fost, și rămâne: Năsăudul. Locuiesc: 87.564 Români, 10.737 Unguri.

În comitatul Brașov: Au fost 4, vor fi 5 circumscriptii. Nici o circumscriptie cu majoritate de voturi românească. Locuiesc: 35.091 Români, 35.372 Unguri.

În Ciuc: N'au fost și nu vor fi circumscriptii românești. Locuiesc 18.032 Români, 125.888 Unguri.

În Făgăraș: Au fost și rămân două circumscriptii; amândouă cu majoritate românească: Făgărașul și Arpașul. Locuiesc: 84.436 Români, 6466 Unguri.

În Treiscaune: N'au fost și nu vor fi circumscriptii românești. Locuiesc: 22.963 Români, 123.518 Unguri.

În Hunedoara: Au fost 6 circumscriptii, vor fi numai 5. Istorică circumscriptie a Dobrei (1903) s'a casat. Vom avea majoritate în circumscriptia Orăștiei. O problemă majoritate la Ilia-Mureșană. — Locuiesc: 271.675 Români, 52.720 Unguri.

În Târnava-mică: N'am avut și nu vom avea circumscriptii românești. Locuiesc: 55.585 Români, 34.902 Unguri. Va să zică majoritatea populației e românească!

În Târnava-mare: Tot așa. Locuiesc: 60.381 Români și numai 18.414 Unguri.

În Cojocna (Cluj): Nici o circumscriptie românească, nici în trecut și nici în viitor. Locuiesc: 153.717 Români și numai 60.735 Unguri.

În Muraș-Turda (Câmpia-Ardealului): N'am avut și nu vom avea. Locuiesc: 70.192 Români, 111.376 Unguri.

În comitatul Sibiiului: Am avut două circumscriptii cu majoritate românească: Christianul și Sebeșul. Christianul s'a casat. Locuiesc: 113.672 Români și numai 10.159 Unguri.

În Solnoc-Dobâca: Au fost 7 circumscriptii și vor fi numai 5. Două au fost și vor rămâne cu majoritate românească: Ileana-mare, Lăpușul-ung. Locuiesc: 189.443 Români, 52.181 Unguri.

În Turda-Arieș: N'am avut decât minorități însemnate, cari se vor reduce și mai mult. Locuiesc: 125.668 Români și numai 44.630 Unguri. Alte nații nu există aici.

În Odorhei: Comitat săcuiesc. Locuiesc: 2840 Români, 118.458 Unguri.

Ungurii mai au asigurate, apoi, vre-o 4 mandate în orașe.

În Țara-Ungurească:

În Arad: Au fost și rămân 7 circumscriptii, din cari cu majoritate românească: Borosineu, Borosșebis, Chișineu, Șiria, Radna. Locuiesc: 229.446 Români, 77.906 Unguri.

Momente din viața Regelui Carol.

— Culese și traduse după Memoriile Regelui. —

De Ion Scurtu.

Armistițiul dela Adrianopol. — Sârbii simpatizează cu România în chestiunea Basarabia. — Nesinceritatea Austriei. — Tatăl Domnitorului și nerecunoștința Rusiei. — Domnitorul despre gravitatea situației. — Pictorul Grigorescu și dorobanțul. — Intrarea triumfală a trupelor române în Vidin și Belogradgic. — Domnitorul cere sprijinul Germaniei pentru Basarabia. — Cuvântul Marelui Căpitan către vitejii Săi. — Medalii rusești pentru ostașii români. — Încheierea păcii dela San Stefano. — Măhnirea Birutorului uitat de Ruși.

3 (15) Februarie. Un căpitan dela cartierul general rusesc, prințul Obolenschi, aduce Domnitorului, din partea marelui duce Nicolae, o scrisoare cu preliminariile de pace și condițiile armistițiului încheiat la 9 (31) Ianuarie.

Scrisoarea marelui duce, datată: Adrianopol, 21 Ian. (2 Febr.), cuprinde următoarele:

„Mă cred dator a transmite Alteței Voastre un exemplar al convenției de armistițiu, ce s'a iscălit între delegații mei și delegații sublimei Porți. Precum V'am informat de mai înainte, încheierea acestui act s'a putut face numai după ce plenipotențiarul otoman, trimis la cartierul meu general au acceptat bazele păcii, cari mi se transmiseseră dela St. Petersburg. Inte-

relese României primesc o dreaptă satisfacție prin recunoașterea de către Poartă a independenței sale și printr-o despăgubire teritorială ce-i este asigurată în principiu.

„Cât privește amănunțele acestor învoieli, îmi sunt pe de-a întregul necunoscute și nu pot decât să îndemn pe Alteța Voastră a se adresa cabinetului imperial sau a se înțelege prin grai viu cu aghiotantul împărațesc, generalul Ignatiev, a cărui sosire la cartierul general, pentru negocierile preliminarilor de pace, mi-a fost anunțată de către Maj. Sa împăratul.

„Până atunci aș ruga pe Alteța Voastră să binevoiască a da ordinele necesare, ca hotărârile armistițiului, privitoare la armata română, să fie executate imediat și observate întocmai. Tot astfel vor trebui să fie suspendate fără zăbavă toate operațiunile militare, iar Turcii vor fi autorizați să părăsească localitățile fortificate ale Vidinului și Belogradgicului, cari vor fi ocupate de trupele noastre. În consecință rog pe Alteța Voastră să binevoiți a dispune ca localitățile acestea să fie ocupate în mod provizoriu de trupele române, în condițiunile stabilite prin convenția de armistițiu.

„Fericit de fe'ul în care s'a încheiat acest războiu, unde frăția de arme a statornicit noui legături între Rusia și România, mă grăbesc a Vă exprima, Alteță, felicitările mele foarte sincere, adăugând urările călduroase pe cari nu încetez a le face pentru fericirea Alteței Voastre și pentru propășirea României”.

4 (16) Febr. Agentul diplomatic al Româ-

niei la Belgrad raportează, că pretențiunile rusești asupra retrocedării Basarabiei au provocat și acolo o penibilă impresie și că toată lumea laudă atitudinea guvernului român și a corpurilor legiuitoare.

5 (17) Febr. Domnitorul primește în audiență pe reprezentantul român la Viena, sosit ca să poată raporta prin viu grai despre dispoziția sferelor conducătoare austriace. La Viena nu se aprobă de loc atitudinea luată de Rusia după isbânzile ei din urmă și se promite guvernului român sprijinul Austro-Ungariei pentru aspirațiunile ei îndreptățite. Firește că domnitorul se 'ndoiește de acest sprijin și se 'ntreabă de ce Austria s'a grăbit să protesteze dela început în contra eventualei ocupațiuni a Vidinului din partea României!

8 (20) Febr. Tatăl domnitorului, prințul Carol Anton scrie fiului său:

„Mai mult ca ori și când sunt dor scar-aproape de tine, gândindu-mă la crizer!” prin care trebuie să treacă, în mome-
stea, dinastia și Țara Românească. C
te găseai peste Dunăre, în fața Pl
mai puțin îngrijat ca acum, pentru că
unei armate viteze chiar și domnitor
mici poate ține piept situației celei
pe când în luptele la masa verde
deauna primejduit a fi violentat ca
slabă!

„Deși înțeleg că Rusia ar vroi să
de toate urmările păcii dela Paris, c
stea nu pot pricepe, de ce vrea s

În Bihor: 12 circumscripții, din cari românești: Beiuș și Ceica; în câteva apoi, minorități însemnate. Locuiesc: 261.432 Români, 306.761 Unguri (?).

În Caraș-Severin: Au fost 7, vor fi 8 circumscripții, din cari românești: Caransebeșul, Lugojul, Oravița și eventual încă două. Locuiesc: 335.192 Români, 331.212 Unguri (?).

În Sătmar: Majoritate probabilă la Șomcuta. Locuiesc: 118.719 Români, 234.934 Unguri (?).

În Sălaj: Au fost 5, vor fi numai 4 circumscripții. Majorități probabile la Șimleu și Cehul-Silvaniei. Locuiesc: 135.943 Români, 87.085 Unguri (?).

Mai locuiesc mase însemnate de Români în comitatele: Timiș (159.428), Torontal (86.070), Maramureș (84.226), Ugocia (19.741) etc., — dar nicăiri nici un cerc românesc.

Incheierile și le pot face cetitorii singuri. Circumscripțiile românești au fost casate acolo, unde interesul unguresc reclama covârșirea Românilor prin voturile ungurești și prin voturile săsești și șvăbești. Acolo, unde divizându-se enormele blocuri românești, voturile străine primeau sorți de majoritate: circumscripțiile au fost sporite. Dar mai rămâne puterea discreționară, pe care proiectul o rezervă ministrului de interne cu privire la fixarea limitelor singuraticelor circumscripții. Ne putem închipui că mintea nobilului ministru va fi adumbrită întotdeauna de „ideea națională.”

Dar zierele ungurești, de pildă Pesti Hir-lap, observă că Ungurilor li s'a făcut o revoltătoare nedreptate, în același timp când Românilor li se acordă favoruri nemaiauzite, deoarece — spune numitul ziar — circumscripțiile din ținuturile românești vor număra, în mare parte, numai câte 1—2000 de voturi (în Târnava-mică, Cojocna și Solnoc-Dobâca) și câte 2—3000 de voturi (în Alba-de-jos, Făgăraș, Sibiu etc.), — iar cele din ținuturile ungurești câte 3—4000 și câte 4—5000 de voturi.

Pesti Hir-lap a pus degetul, fără să știe,

chiar pe nedreptatea cea mai mare a proiectului: voturile mai puține ale Românilor vor fi majorizate ușor de haita slujbașilor și mercenarilor, mai ales că ceice vor conduce alegerile vor opera cu dispozițiile draconice ale judicaturii electorale. E clar.

Ne trec prin minte fioroasele băi de sânge dela Mărgineni, Lăpușul-unguresc, Cehul-Silvaniei, Caraș, — și ne întrebăm plini de amărăciune: care va putea să fie, în viitor, soarta noastră la alegri, când guvernul de atunci va fi inspirat de alte considerații decât acele de acum?

Regele Carol asupra situației internaționale.

Arad, 3 Februarie.

Regele Carol al României a acordat în zilele trecute un interview reprezentantului din București al ziarului din Moscova „Roskoje Slovo”, asupra situației internaționale și asupra politicii externe a României.

Regele României nu crede, că în Balcani s'ar putea ivi în viitorul apropiat noi dificultăți, deoarece lipsa de bani e generală.

În ce privește divergențele greco-turcești, e' se vor aplana prin marile puteri, cari de sigur vor găsi un expedient spre mulțămirea ambelor părți.

Un astfel de expedient ar fi — după părerea regelui Carol — autonomia insulelor din chestiune, sub protectoratul Europei. Turcia e angajată prea mult în Asia decât să-și mai lege mâinile, prin o aventură, în Europa. Cu toate acestea — a spus regele — în Turcia sunt la cârmă azi bărbați, cari ar putea fi un pericol pentru pace. Dacă totuși ar izbucni un conflict greco-turc, acesta s'ar putea desfășura numai pe uscat; un conflict pe mare nu se poate imagina deoarece vasele comandate în Anglia vor fi furnizate numai la toamnă. Într'un astfel de caz rolul României va fi determinat de atitudinea Bulgariei și a Serbiei. Un conflict greco-turc izolat nu atinge în chip direct pacea de București, pe care România o socotește intangibilă și pe care România totdeauna e gata să o a-

pere. România a avut și va avea în politica balcanică rolul de reguloare; sprijinește echilibrul și pacea, dar nu va lua rolul de jandarm, cum, pare că doresc unii.

Regele României și-a exprimat, mai departe, părerea, că prințului de Wied li va succede să aducă liniște și pace în Albania. Plecarea lui depinde numai de chestiunea împrumutului, — asupra garanțiilor căruia puterile încă nu s'au putut înțelege.

În ce privește politica externă generală, România dorește în mod cinstit o apropiere de vecinii săi, mai cu seamă pe terenul economic. Din acest punct de vedere, regele Carol, salută cu bucurie convențiunea recentă cu Serbia, privitor la ridicarea podului de peste Dunăre, care curând sau mai târziu va lega România cu Adriatica. E de dorit — a spus regele — că o convenție similară să se încheie și cu Bulgaria; tratativele în privința aceasta s'au și început. Terminându-se drumul de fier până la Lagos, România va avea un drum spre Marea Egee și nu va mai fi avizată numai la strâmtoările maritime.

Regele și-a exprimat apoi recunoștința față de activitatea diplomației rusești, care a dat în timpul din urmă dovadă de o rezervă și de un tact apreciabil. La sfârșit regele și-a exprimat respectul și simpatiile ce are pentru ministrul de externe rus Sasanov, a cărui loialitate și sinceritate a apreciat-o în cuvinte călduroase.

Declarația în parlament a păcii croato-maghiare. Se anunță din Budapesta: Deputații croați delegați în camera ungară au ținut azi înainte de amiază o conferință, în care au discutat proiectul despre reforma pragmaticei de serviciu la căile ferate, care se va dezbate în ședința de mâine a camerei și prin care se împlinesc unele dorințe ale Croaților. Delegații au stabilit în această conferință textul unei rezoluții, care se va citi din partea lor în ședința de mâine a camerei și prin care vor declara că înțelegerea între Croați și Maghiari e iarăș deplin restabilită și nu o mai amenință nici un pericol din nici o parte.

După cum se anunță opoziția maghiară, probabil va lua parte la ședința de mâine luând a atitudine împotriva reformei pragmaticei de

o țară, care i-a venit într'ajutor cu averea și sângele ei, stându-i alături cu toată credința, până 'n capăt.

„Atitudinea camerelor române împotriva pretențiilor rusești asupra retrocedării Basarabiei dunărene, anexată prin tratate de stat solemne, a fost demnă și necesară, dar putea să facă numai o presiune morală pentru că rezistența materială ar fi fost o nebunie. Precum stau astăzi împrejurările politice, România nu poate aștepta de nicăiri vr'un sprijin. Astfel Rusia va dobândi tot ce va vrea, și toată lumea va trebui să priceapă, dacă România se va supune fatalității, spre a-și dobândi neatârănarea deplină și din partea rusească.

„Bucata de pământ a Dobrogei neroditoare, ce vi se oferă, nu poate fi de sigur o compensație pentru cedarea Basarabiei, dar totuși nu-i rău, dacă schimbul cuprinde și Küstendjabul, dobândirea acestui port la Marmara ar fi poate de cea mai mare importanță pentru viitorul înfloritorului comerț al României. — Dar condiția de nelăturat pentru dobândirea acestei fâșii de pământ pe malul drept al Mării Negre trebuie să fie dărimarea cetăților duble și o Bulgarie autonomă n'are nevoie de fel de fortificații, ca să-și apere honorul, pe când într'o situație nouă, cu război, aceste cetăți ar putea deveni o primejdie pentru România, deoarece în vreme de război ele ar fi tot atâtea porți de intrare în țară și de ieșire din țară, și de răvălirea trupelor vrăjmașe...”

„Grija ta de căpetenie, în momentele de-a-cuma, trebuie să fie numai aceea de a ieși din această criză cu cinste și întărit, neatârnat înăuntru, și mai ales în afară, deslegat de orice fel de protectorat, sub orice formă s'ar impune, și pus numai la adăpostul garanțiilor dreptului public al Europei care să nădăjduim că va reveni...”

9/21 Februarie. Domnitorul răspunde tatălui Său:

„Trăim într'o frământare și grije, care ar putea istovi și pe cel mai tare om; sunt copleșit de afaceri și mai că am suferit mai puțin de truda și nevoile groaznicului războiu, decât sufăr acum. Chestiunea Basarabiei a provocat aci o fierbere uriașă; dar trebuie să ocolim în protestele noastre tot ceea ce ar putea ligăna Rusia. Cu toate acestea, Eu însumi nu m-am putut opri a-i spune lui Ignatiev, că gândul Rusiei de a smulge aliatului său o bucată din pământul țării, trebuie să-mi pară straniu și că prea puțin mă impresionează compensația ce ni se pune în vedere; neatârănarea ne-am răscumpărat-o cu sângele nostru și deci ne-o datorăm numai nouă!

„...Situația nu-i de loc senină. Eu sunt, într'adevăr, convins că s'a încheiat definitiv, dar tratativele ce vor mai urma, indeosebi conferința europeană, se vor prelungi mult, așa că luni de zile vom trăi în cea mai mare nesigurantă. Cât privește cauza noastră, eu nu cred că ne putem face iluzii; Rusia ne va lua cele trei județe basarabene cu aprobarea tacită a Euro-

pei; dar eu voi încerca de mai înainte toate mijloacele mai ales pe lângă Impăratul Alexandru, care nu și-a spus încă ultimul cuvânt. — Că din St. Petersburg sunt indignați contra noastră, pentru că nu se așteptau din partea României la o împotrivire atât de energetică.

„Scumpele tale scrisori, cu înțelegerea atât de limpede și dreaptă a situației, mi-au făcut mare bucurie; părerile tale se potrivesc pe deplin cu ale mele.

„În războiul acesta n'am putut lua altă atitudine decât aceea pe care am avut-o, spre a ne păstra prestigiul și a ne arăta puterea noastră militară.

„...Elisabeta se desfășează asistând la reprezentațiile clasice ale lui Rossi, care ne-a încântat cu jocul său minunat, și în teatru își uită de toate oboselile îndurate. Ingrijirea răniților o istovise cu adevărat, așa că se simte cam suferindă.

„Amândoi avem neapărată nevoie de odihnă, pe care o putem găsi numai la voi, scumpii noștri părinți. Indată ce se va liniști situația politică, va sosi și pentru noi ceasul reculegerii. Dea Dumnezeu să fie chiar anul acesta! Dorul nostru de casa părintească e foarte mare...”

11/23 Februarie. Domnitorul vizitează atelierul pictorului Grigorescu, care a creiat o serie de frumoase icoane din viața de războiu; a înfățișat în deplina lumină a artei mai cu seamă pe dorobant, tipul într'adevăr național al oștrei române.

marșului la căile ferate, favorizând aceasta pe Croați.

Tratatul cu guvernul. Ni se anunță din Budapesta: De Duminică și până astăzi, comisia de zece a comitetului nostru național ține consfătuiri cu puține întreruperi. Ieri, Luni, membri delegației de trei, dd, Mihali, Manu și Branisce au avut lungi parlamentări cu contele Ștefan Tisza, primul ministru ungăr. Atât membri delegației cât și acei ai comisiei de 10 păstrează cea mai strictă discreție.

Comitetul național va fi convocat pe începutul săptămânii ce vine. Cu această ocazie se va lua o hotărâre definitivă, dându-se publicității toate amănunțele și rezultatele tratatelor.

Dintre arhierii celor două biserici românești sunt la Budapesta PP. SS. LL. Ioan I. Rapp, episcopul Aradului, Dr. Demetriu Radu, episcopul Orășii, Dr. Vasile Hossu, episcopul Gherlei, Dr. Miron Cristea, episcopul Caransebeșului și Dr. Val. Traian Frențiu, episcopul Lugojului.

Sedințele comisiei de 10 sunt prezidate de d. Gh. Pop de Băsești, președintele partidului nostru național.

Cartea roșie a monarhiei. Ni se anunță din Viena: Ministrul de externe contele Berchtold va prezenta delegațiilor, ce se vor întruni în April o carte diplomatică cu învăliș de culoare roșie, în care se vor da amănunțele crizei internaționale din timpul din urmă și mai cu seamă amănunțele noi privitoare la raportul dintre monarhie și România.

Comisiunea regnicolară a greco-catolicilor maghiari se reorganizează. Cu vre-o câteva săptămâni în urmă ziarele budapestane au adus știrea că „Comisiunea regnicolară a greco-catolicilor maghiari” se va dizolva, după ce și-a avansat ținta prin înființarea episcopiei de Hajdudorogh. „Budapesti Tudositó” anunță acum din surse autorizate, că din contră, această comisiune, nu numai că nu se dizolvă, ci reorganizează-se pe noi baze mai largi, va începe o acțiune împotriva planului de a reincorpora pe credincioșii greco-catolici români din episcopia maghiară a Hajdudoroghului la diecezele

mame de unde au fost răpitiți contra voinței lor. Reorganizarea și pornirea acestei acțiuni se motivează prin cererea Românilor de a se revizui episcopia maghiară. Motivul adevărat e însă, că-i doare pe patrioți ca nu cumva victimele românești să le scape din gheare înainte de a le maghiariza, — maghiarizarea fiind singurul scop vădit al diecezei maghiare de Hajdudorogh. În fruntea comisiei reorganizate e membrul casei magnaților Szabó Jenő, cel mai febril luptător al ideii de maghiarizare prin biserică.

Camera magnaților — după cum se anunță semi-oficial — va ține ședințe între 20 și 28 Februarie, când va dezbate reforma presei și celelalte proiecte votate mai recent de către camera deputaților precum și rapoartele ministeriale.

Alegerea din Jolsva. Se anunță din Budapesta: Mandatul circumscriptiei Jolsva, devenit vacant, prin numirea lui Alexandru Benedek de secretar de stat, l'a câștigat la alegerea, ce a avut loc azi, cu unanimitate de voturi Géza Kubinyi, fiul prefectului de comitat Géza Kubinyi.

Vázsonyi despre „pact”. În corul celor ce protestează contra pactului cu România, s'a auzit și glasul pitigăiat de pociunat al lui Vázsonyi. După dânsul Tisza ar înfăptui idealul regretatului maghiarofob, care a fost Lueger. Românii sunt dușmani incarnați ai „națiunii” deși aici trăiesc ca în sânul lui Avram. Monarhia noastră până într'atât a ajuns să caute prietenia „României mizerabile”, care din punct de vedere militar e absolut nulitate și cu dânsa în alianță monarhia ar ajunge la dezastrul dela Königgratz.

Sunt nespuse de scabroase afirmațiile acestui domn, care pe lângă toate acestea se pretinde democrat și vrea să ia parte și la cârma țării. În atențiunea concurenților „filosemite” dela București!

Dispariția „Neamului Românesc” — desmintită.

Arad, 2 Februarie.

Intr'un număr recent am publicat, după alte ziare dela noi, știrea că „Neamul Românesc” al dlui N. Iorga a încetat să mai apară. Ne-a surprins mult această știre în care se reproduceau cuvintele prin cari d. Iorga motiva dispariția foaiei d-sale. Am dat în câțva crezământ acelor ziare, cari au păstrat totdeauna față de d. Iorga cea mai corectă atitudine. Am strecurat această știre între informațiile zilei, așteptând, că dacă nu după câteva zile, se va desminti strălucit după un scurt timp, căci nu

puteam să-i atribuim dlui Iorga astfel de gesturi de oboseală ori renunțare. N'am făcut sgomot în jurul acestei dispariții, pentru că nu voiam să familiarizăm publicul nostru cu gândul, că d. Iorga ar putea să renunțe vr'odată la lupta începută așa de strălucit și dusă cu atâtea izbânzii. Ne imaginam doar o scurtă durată de recreare, pentru a răsbi mai ușor în această țară plină de venituri hrăpărețe și de eternele lichele ale Fanarului.

Dacă însă s'ar fi confirmat dispariția pentru totdeauna a „Neamului Românesc”, Românii din această țară, cari i-au preschimbât jubileul de 40 ani într'o grandioasă sărbătoare națională, ar fi știut să-i facă tot așa de frumos onorurile aceluias Nicolae Iorga, în acea situație dure-roasă și nemeritată.

Dăm aici scrisoarea pe care dl Iorga i-a adresat-o din acest prilej, directorului nostru:

Mulțumesc pentru bunele rânduri ce mi le adresați, dar nu le merităm. Noi n'am murit. Ingropăciunea jidovească de care v'ați lăsat înșelați n'are valoare. Noi am fi îngropați creștinește după ce am muri, ceeace încă n'avem de gând.

În aceasta afacere un singur lucru ne-a durut. Adecă oare să fi murit cu adevărat merita numai acele unsprezece rânduri și jumătate în pagina a 6-a a „Românului” foaia care poate mai mult decât oricare a luptat pentru ca Românii din regat să Vă cunoască, deci să aibă curvența iubire pentru d-voastră? Să fi comis o crimă sau măcar o eschrocherie în stil mare și încă vă învredniciam la mai mult....

Fără supărare!

Vă rog să tipăriți aceste rânduri cum sunt. Cu atâta v'ați plătit păcatul că în tovărășie cu Evreii din România ne-ați dat pământului, adăogând doar acele creștinești cuvinte.

Vă trimitem două numere din foaie în plic recomandat.

Primiți, Vă rog, cele mai bune salutări.

N. Iorga.

Regretăm supărarea ce, fără să vrem, i-am pricinuit-o dlui Iorga. Totodată aducem la cunoștința cetitorilor noștri că „Neamul Românesc” apare de-acum înainte în București, într'un format nou.

În fruntea primului număr apărut în haină nouă, d. Iorga publică un articol: „La o întorsătură de drum” în care după ce face o icoană expresivă a luptei ce-a dus-o această foaie de șapte ani încoace, după ce dă culoarea adevărată societății din țara românească, încheie astfel:

„Așa fiind, ne putem împărăștia, noi, cesti rămași în urmă, naivii, romanticii, oamenii trecutului? Putem tăcea oare?”

„Nu. Experiența omenirii arată că un glas e mai tare decât sgomotul cel mai infernal. Fiindcă sgomotul pierde cu atât mai iute, cu cât a pornit mai înviersunat, iar glasul, când spune o credință și urmărește o faptă bună, glasul crește, se înalță, îmbunează, convinge și stăpânește.

„Vreau ca Bucureștii de saturnale ai anului 1914, vreau ca România întreagă, care le ține hangul, să audă și mai departe, orice m'ar costa, acest glas. Și sunt încredințat că vom ajunge a-l face auzit și — cine știe! — poate mai curând de cum credem, ascultat.

„Oricum, e o datorie de îndeplinit și ne punem, ca oricând până acum, în serviciul ei.

„Cine se înăbușă, să vie cu noi acolo unde facem să pătrundă în mijlocul duhurilor scârboase curentul înviorător al aierului liber!”

12/24 Februarie. Trupele românești au intrat în Vidin, iar Turcii s'au grăbit să le îndeplinească toate dorințele în modul cel mai prietenesc. În biserica din Vidin s'a slujit un Te-Deum și comandantul cetății, Izzet Pașa, a invitat la masă pe ofițerii statului major român.

Intre Izzet Pașa și generalul Manu se încheiase de ieri convenția pentru intrarea trupelor române și evacuarea cetății de către Turci.

13/25 Februarie. Cartierul general român raportează Domnitorului următoarele cu privire la intrarea trupelor române în Vidin:

„Duminică la 12/24 Februarie, după ce statul major român primise pe la amezii defilarea garnizoanei turcești trupele române intrară la orele trei în cetatea, care prima dată, de când există, vedea între zidurile ei o armată vrăjmașă. Ținuta admirabilă a trupelor române stoarse lui Izzet Pașa cuvinte de sinceră admirație.

La porțile cetății Români fură întâmpinați de guvernatorul civil al Vidinului, Jivi Pașa, de autoritățile orașului și de preoțimea dreptcredincioasă, care ieșise în odăjdii, cu sfințele icoane. Mi toate clopotele bisericilor sunau și populația creștină, ce se revărsase în valuri, purtând coroane de sărbătoare și întâmpinând pe binișori cu flori și cununii, saluta plină de însuflețire marele eveniment care-o mântuise de jugul mohamedan.

În alaiu de sărbătoare, cu preoțimea în frunte, trupele românești străbătură tot orașul,

oprindu-se pe diferitele pietre. Comandanții de corp, brigăzi și divizii cu staturile lor majore intrară în catedrală, ca să ia parte la Te-Deum și la rugăciunea de mulțumire pentru Domnitorul Carol I al României, liberatorul Vidinului.

Apoi tricolorul român fu arborat pe una din redutele cetății, fiind salutat cu trei bubuituri de tun.

La serbătorescul alaiu n'au putut lua parte toate trupele românești din jurul Vidinului, căci numărul lor era prea mare, însă toate trupele au fost cel puțin reprezentate în alaiu, formându-se din cele trei divizii una singură cu trei brigăzi, sub comanda generalului Anghelescu, cel mai vrăstnic în grad printre generalii de divizie. Toată artileria și două escadroane de călărași se întoarseră la corturile lor și numai șase batalioane sub comanda generalului Cercez rămăseră în garnizoana cetății.

Cum se așezară în Vidin, autoritățile militare românești începură organizarea autorităților comunale, în capul cărora fu pus un fruntaș bulgar, și făcură inventarul materialului de războiu găsit în cetate: 149 de tunuri, peste trei sute de mii de proiectile, peste douăsprezece milioane de cartușe, și șase mii cinci sute de tone și alte zece mii de kilograme de pulbere căzută în mâinile noastre. Dar față cu această rezervă uriașă de munițiuni, — material de provizii se găsi prea puțin, aproape pe sfârșite.

(Va urma.)

ANUNȚURI
se primesc cu prețuri moderate la administrația ziarului acesta.

Ghestiunea Transilvaniei discutată la Paris.

Conferința dlui Mircea R. Șirianu. — Cuvântarea dlui C. Simian.

— Corespondență specială. —

Paris, 31 Ianuarie n.

Vineri seara, 30 Ianuarie st. n., a avut loc în saloanele „Voltaire” de lângă teatrul Odéon, o frumoasă și interesantă întrunire a studenților români din Paris, spre a se discuta marea problemă națională: ghestiunea Transilvaniei. A participat la această manifestare națională un mare număr de studenți și s'au rostit cuvântări nu numai entuziaste, dar și interesante și documentate.

Seria discursurilor a deschis-o tânărul avocat și publicist *Mircea R. Șirianu*, care, timp de aproape o oră, a expus problema Transilvaniei. D. Șirianu și-a împărțit conferința sa în trei capitole:

1. *Ce a fost Transilvania?*, punct în care a tratat partea pur istorică a problemei și a dovedit că Români din această țară de baștină a noastră nu au abdicat niciodată la drepturile de suveranitate ce le consideră ca o legitimă moștenire dela marii lor străbuni, Romanii.

2. *Ce este Transilvania?* — acesta este al doilea capitol, este partea *statistică* și cea a *politicii actuale*. Cu date statistice dsa a făcut un tablou exact și foarte viu al situației Românilor din Transilvania, din toate punctele de vedere. Oratorul a arătat că elementul românesc din Transilvania pe lângă că este autohton este și elementul cel mai numeros și mai viguros din această țară. Trece apoi la schițarea situației economice și culturale a fraților din Transilvania.

Vorbind despre politica actuală d. Șirianu arată că energicele lupte, parlamentare și extra-parlamentare, au impus respect capilor politici unguri, dintre cari însuș contele Tisza a fost acela care a întins Românilor ramura de măslin, începând tratativele de împăcare cari sunt încă în curs.

Relevă meritele *comitetului național* și aduce elogiul seșilor săi: Maniu, Mihali, Vaida-Voevod, Goldis și Goga. De asemenea relevă rolul de împăciuitoare al dlui C. Stere care a făcut armonia între două tabere, cari acum sunt una spre a combate pe adversarul comun.

Ceea ce a accentuat însă d. Șirianu este faptul că *marele succes militar și diplomatic al României* în evenimentele externe a avut, în mod firesc, o *repercusiune* adâncă și asupra chestiei Românilor din Transilvania. România a câștigat încredere iar frații de sub stăpânirile străine au început să *spere* zile mai bune!... O Românie puternică, cu influență decisivă în colțul european ce-l ocupă, nu poate privi inactivă și indolentă la sugrumarea fiilor națiunii întregi. Deși deviza politicii noastre externe trebuie să fie *prudenta*, declară d. Șirianu, totuși trebuie să știm să facem compatibilă această prudentă cu demnitatea națională și marile interese ale românismului.

3. *Ce va fi Transilvania?* — Oratorul consacră această parte a expunerilor sale *politice viitoare*, examinând situațiunea diplomatică trăgând din ea concluziuni logice pentru viitor. Arată cari sunt aliații noștri naturali în politica externă.

Conferința a fost subliniată de lungi aplauze.

D. G. Meitani, avocat și doctorand la Paris, începe aducând elogiul patriotismului dlui Mircea R. Șirianu. Rosteste apoi o frumoasă cuvântare scotând în relief partea *doctrinală* a ghestiunii Transilvaniei. Arată *puterea* a tot învingătoare a *ideei* și spune că tineretul trebuie să fie propagatorul ideilor mari și generoase. Fapta trebuie precedată de cuvânt, de idee.

După două cuvântări scurte a dlor *Maniu* și *Eliescu*, a luat cuvântul d. *Constantin Simian*, avocat din R.-Vâlcea, care a rostit un foarte frumos discurs. Cu o elocință rară d. Simian a completat toate discursurile rostite și a atras atențiunea tinerimei asupra gravității problemei Transilvaniei.

D. Simian a făcut întâi un interesant istoric, arătând rolul cancelarului Bismarck în conflictul dintre Români și Unguri. Schițează situațiunea dificilă a României, fiind așezată între două mari imperii rivale. Se întreabă: cu cine va merge România în viitorul conflict european? Cu Rusia sau

cu Austria? Răspunsul dlui Simian a fost: cu acea putere care ne va garanta realizarea aspirațiilor legitime.

Discursul dlui C. Simian a fost primit cu multă căldură. Ședința s'a terminat în mijlocul unui entuziasm general.

Observator.

Demnitatea țaranului nostru.

— Corespondență specială. —

Panclova, 2 Februarie.

Înainte cu vre-o săptămână, aflându-mă în prăvălia unui negustor, firește, negustor străin, căci noi Români de aici, deși numărul nostru este de câteva zeci de mii, abia dacă avem vre-un negustor din neamul nostru, — vine un țaran român. Încă de afară, dela uliță își descoperă capul și cu șfială, cu o șfială ca și când ar fi intrat în biserică, vine înăuntru, dă binețe și se așează smerit la o parte. Așteaptă acolo, căci negustorul era ocupat cu alții. Dar îndată ce a zărit negustorul pe țaran, — negustor a cărui musterii în cea mai mare parte sunt țărani români, de pe a căror urmă s'a îmbogățit, — ca o vijelie merge spre țaran, îl prinde de piept cu o mână și strigă ca scos din fire: „Acuma ai venit, porcule!” Apoi urmează alte întrebări, alte muștrări grele. Cuvintele „porc”, „blăstămat”, „gunoi” sunt rostite de nenumărate ori. Țaranul schimbă la fețe, rușinat se uită când la dreapta când la stânga și abia putu să îngâne: „Nu te mânia, jupâne, căci nu am primit scrisoarea ce zici că mi-ai scris-o.” (Era vorba de o pretenziune a negustorului față de țaran). Și pentru adevărarea spuselor lui, se jură în fel și chip. Sfârșitul a fost „Mintți, porcule” și negustorul, acel venetic, care s'a îmbogățit de pe urma țaranilor români și care ni-a învățat limba sigur, ca să ne poată injura și jefui mai bine, a aruncat afară pe țaran.

Astfel de cazuri revoltătoare, aproape zilnic se întâmplă aici la noi. Și, ceiace mai mult trebuie să ne umple inima de durere e, că țărani noștri, nu protestează, nu trag la răspundere pe aceia, care cu atâta molicie îi insultă! O singură vorbă, un singur gest de protestare din partea lor!

Aceasta e cea mai eclatantă și tristă dovadă, că țaranul nostru de aici, aproape cu totul e lipsit de cultură. Căci dacă țărani noștri ar fi înarmați cu puternica armă a culturii, la nici un caz, ei nu ar fi zilnic huiduiți, batjocuriți și insultați, căci atunci ar ști ce trebuie să facă și nu ar tolera ca să fie tratați mai rău decât animalele.

Mai locuiesc aici cu noi și alte neamuri, ca Unguri, Nemți și Sârbi, situația acestora însă, din toate punctele de vedere e mai favorabilă ca a noastră, a Românilor. De ex. din punct de vedere cultural, Ungurii, Nemții și Sârbi sunt mult superiori. Aceasta se atribuie și faptului, că ei cetesc mai mult decât țărani noștri. Aproape în fiecare casă ungurească, sârbească și nemțească se găsesc foi și cărți. La noi însă, numărul celor ce cetesc e foarte neînsemnat: cărțile și foile românești sunt foarte rare, ba foarte mulți dintre țărani noștri nici călindar nu au!

Țaranul ungur, neamț și sârb nu suferă să fie huiduit, insultat, cum face aceasta țaranul nostru, din care motiv acei țărani au și mai multă trecere, ei nu sunt desconsiderați. Și aceasta e firesc, căci ei știu să-și apere demnitatea lor de oameni, pe când țaranul nostru nu știe să și-o apere... Aceasta, se înțelege, foarte

mult servește împotriva prestigiului neamului nostru românesc.

Doamne, cât de mult ar fi de muncit pe ogorul neamului nostru! Multe buruieni au crescut și acum pe acest ogor. Ne lipsesc muncitorii, ne lipsesc muncitorii sărguincioși și cu adevărat devotați cauzei și binelui neamului nostru.

Până când va fi tot așa? Încă nu vedem, ogorul neamului din zi în zi e tot mai plin de buruiene păgubitoare, otrăvitoare așa, că dacă odată, ne-am apuca să îl curățim, nu o să știm că din ce parte să începem, zăpăcindu-ne atât de mult, că nici o ispravă bună nu o să putem face?!...
Frunză.

„Capital maghiar contra pactului cu Români”.

Arad, 3 Februarie

Serbându-și a 75-a aniversare dela înființarea sa, banca maghiară „Pesti Hazai Első Takarékpénztár”, la propunerea fostului comite, *Falussy Árpád*, a votat 1% din venitul net de 886.404 cor. pentru „apărarea, prosperarea economică a națiunii și răspândirea culturii naționale în tinutul periclitat” (adecă: locuite de naționalități. — Red.)

Propunerea a fost primită cu mare însulț și, cum spune raportorul „de s'ar fi cerut zece mii, nu 8—9000 de cor. și tot s'ar fi votat”.

Dar atâta n'ar fi de ajuns: comitetul băncii lansat un apel către toate băncile maghiare să contribuie cu cât mai mult pentru realizarea acestui scop. Astfel se va putea aduna cam un milion cor. anual, sumă însemnată, care pe lângă alți bani, puși în circulație mai de mult, va servi nu pentru apărarea lor, ci pentru oprimarea stră.

Șovinistul ziar „Pesti Hirlap”, făcând elogiu acestei inițiative, își întitulează articolul: „Capital maghiar contra pactului cu Români” și „Băncile noastre pentru maghiarizare”.

Nu mai incapa îndoială că, la caz de va reuși pactul nostru cu Maghiarii, dânsii se vor năzi pe toată calea să ne amărăscă roadele acestui pact mai ales pe cale economică, unde dânsii sunt mai tari(?). O dovedesc aceasta atât protestările ziarelor maghiare, dar mai ales hotărârea și apelul sumumitei bănci, care de sigur, nu va rămânea fără ecou.

Temerea lor se bazează pe faptul că și băncile românești contribuie pentru prosperarea neamului nostru și lantoma pactului îi urmărește pas de pas, căci, după dânsii, pactul ar însemna „ruinarea economică” a acestei țări. Dacă ar fi împiedecă răsărit de România, și la nord de Rusia, capitala maghiar va ajunge la dezastru sigur — aceasta părerea lor.

Față de acest nou atentat al maghiarilor la estenta noastră ca popor, cum altfel am putea să punde, decât luând aceleași măsuri de apărare? Băncile noastre au jertit mult, dar nu atât, încât să nu mai poată mai mult; când ținta băncilor ungurești va fi ca prin sărăcie să ne nimicească. Nu și când s'ar teme dânsii de noi, dar ar voi să distrugă, iar noi nu-i vom ataca, ci ne vom apăra. Și poate că în luptă dreptatea va învinge.

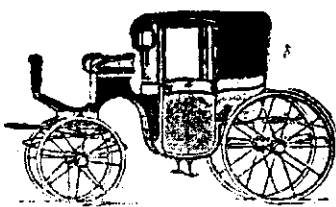
Deocamdată nu vom insista mai mult asupra acestui fapt. Va fi destul dacă a ajuns la cunoștință delegațiilor comitetului nostru din Budapesta, ca se știe ce garanții trebuie să ni se dea, înainte încheierea „pactului”.

Ka 124

Teleton Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară
cu putere electrică TEMESVÁR-GYÁRVÁROS,
Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — *Carl funebre*, felurite căruțe „landaner” cu prețuri moderate.

OBONIA ȘCOLARĂ

Sentimentul patriotic.

Una dintre cerințele cele mai de frunte, pe care le pretind legile noastre școlare, este: ca învățătorul să desvolte în elevi sentimente patriotice durabile, care să facă o parte intrinsecă a caracterului lor.

Recunoaștem îndreptățirea acestei cerințe, ba zicem, că e o datorie de primul rang, a guvernelor din orice țară, să se îngrijească, ca în sufletul viitorilor cetățeni, să fie sădit patriotismul cât mai de timpuriu și să se desvolte într'un grad cât mai mare, căci tocmai acest sentiment este garanția trăinicieii statelor și, în același timp, cel mai frumos sentiment cetățenesc.

Dar pe cât e de îndreptățit guvernul nostru ungar să ceară desvoltarea sentimentului patriotic, pe atât sunt de funeste mijloacele, ce se impun învățătorilor, ca urmându-le, să desvolte patriotismul în școlari. Voesti să crești grâu și-ți dai drept sămânță — neghină; mijloacele impuse de guvern (a căror nesocotire formează delict disciplinar) sunt tocmai de natură de a desvolta resentimente, ură contra patriei în inimile copiilor de altă naționalitate decât cea maghiară, — fie ei crescuți în școala de stat, fie în cea comunală sau confesională. Ba chiar unde se aplică mai strajnic mijloacele impuse de guvern, acolo vedem desvoltându-se sentimente *contrare patriotismului*, sau, în cel mai bun caz, un indiferentism sec, o adormire a conștiinței, — dar numai pentruca să se deștepte îngrozitoare, în momentele critice ale patriei, *impotriva acesteia*.

Pentru desvoltarea sentimentului patriotic e strict necesar, ca individul să considere patria drept un bun, moștenit dela moși-strămoși, pe care aceștia l'au creiat, pe care, cu înțelegere și dragoste, l'au apărut și l'au lăsat moștenire; un bun, pe care cu orice jertfe, trebuie să-l păstreze, să-l mărească și perfecționeze. În pierderea acestui bun cetățenii să vadă pierderea unei relicvii scumpe. Copilul să vadă deja din casa părintească, cum părinții lui prin dare, susțin cu drag patria și cum patria în zile de restriște le sare într'ajutor; să vadă, că patria e pentru cetățeni și pentru cetățenii pentru patrie. Atunci va considera patria, nu numai ca pe o relicvie scumpă, dar moartă, de care nu te mai poți folosi, ci o va considera drept un mijloc, pentru asigurarea existenței sale și a urmașilor săi, — și atunci cu drag își va jertfi și viața pentru ea.

Să cercetăm acum, cari sunt și ce efect au mijloacele impuse de guvern, pentru desvoltarea sentimentului patriotic.

În general, întreg învățământul trebuie să contribuie și la desvoltarea patriotismului, dar ca mijloace mai însemnate se consideră: Geografia, Istoria, Drepturile cetățenești (constituția) și limba maghiară.

Să încep cu aceasta din urmă.

Limba maghiară ni se impune, cel puțin pentru ochii lumii, din două motive: utilitatea și desvoltarea patriotismului. Nu mă voi opri să arăt rostul și posibilitatea utilității limbei maghiare, chestiune, pe care o rezerv pe altădată, ci trec deadreptul la desvoltarea patriotismului.

Legea apponyană determină rezultatul, pe care trebuie să-l ajungă instrucția în predarea limbei maghiare, astfel: „Copilul, după

terminarea clasei a patra, să-și poată exprima la înțeles gândirile în scris și în vorbire”, iar metoda, care să ducă la acest rezultat, este metoda directă adecă fără întrebuintărea limbei materne. Cetind îndrumarea dată de ministrul de culte pentru ajungerea rezultatului de mai sus, și-se pare totul posibil, însă amară desiluzie te va copleși de îndată ce vei intra în școală.

Prin îndrumarea amintită, se recunoaște deja în capitolul prim, că copilul se înstrăinează de tot, ce nu-i place; că dresura duce la înstrăinare; că copilul întoarce spatele limbei maghiare, îndată ce învățarea ei îl obosește. Doamne! de-ar fi numai oboseală!, dar e un chin, un adevărat martiraj, ceiace trebuie să sufere atât învățătorul, cât și elevul, în orele de limbă maghiară!

Se cere, ca învățătorul să predea limba maghiară cu însuflețire, cu dragoste, în mod intuitiv și cât mai plăcut, ca astfel elevul s'o iubească și s'o învețe oarecum jucându-se; dar îi trece bietului elev tot gustul de joc și învățătorului toată însuflețirea și celelalte, când pentru exprimarea corectă a unui cuvânt d. e. „asztal” se pierde o oră întreagă, primind ca răspuns zeci de: *asztál, oasztoal, osztoal*, etc. — așa dela primul elev și până la al 60-lea. — Ori nu e curată dresură, când învățătorul silește pe elev să repete de 10—15 ori același cuvânt, pentrucă-l exprimă rău! Și să nu credeți, că numai în cl. I este așa. Am văzut pierzându-se o oră întreagă cu cl. a III-a, pentru exprimarea corectă a cuvântului „szerecsétlenségére, și cu cl. a VI-a, pentru „tántorithatatlant”. Elevii se plictisesc, se pierde interesul și cu el disciplina; dar fiindcă disciplină trebuie să fie în școală, urmează ocară, strigătele, ba, cu toată opreliștea, și negarea principiilor pedagogice — nuiaua. Întreb: căror elevi le face plăcere nuiaua? Ce iubire vor simți ei pentru limba maghiară, din cauza căreia sunt siliți să șadă înțepeniți ore întregi, și să-și frângă limba în tot chipul, exprimându-se a fi de râsul celorlalți școlari, când exprimă pocit câte un cuvânt? Vă puteți închipui, câtă încordare zadarnică și cât chin sufletesc este pe bietul învățător, văzând cum trece oră de oră, iar progresul e aproape zero, și inspectorul vine, și rezultatul puțin e — delict... cercetare disciplinară... casarea ajutorului.. etc. etc.... Se sbate, ca peștele pe uscat, încearcă toate mijloacele, dar înzadar; *căci este o imposibilitate, să înveți o limbă străină și diametral opusă în toate construcțiile ei, limbei tale materne, cu copii de 6—10 ani, în 9, zi nouă zile, și și acestea nouă zile, fărămișate în jumătăți de ore, în decursul a patru ani...*

Ca să nu se pară vre-un paradox această afirmație, să socotim puțin. Legea zice: „un elev, după terminarea anului al IV-lea de școală, să-și poată exprima la înțeles gândirile în limba maghiară, atât cu graiul cât și în scris”. Pentru ajungerea acestui rezultat, învățătorului, dela o școală, cu un singur învățător, îi stau la dispoziție în cl. I—48, în cl. II—90, în cl. III—60, în cl. IV—60 de ore de instrucție; în total 258 de ore. Din acestea se pierd:

a) pentru ocuparea claselor inactive și examinarea lucrărilor, la o clasă, cel puțin 4 minute, la 4 cl. (una să asculte neocupată) 16' ceiace face vre-o 258 de ore 1548' sau 68.8 de ore;

b) pentru repetiția materialului din anul trecut, la începutul noului an școlar, la o cla-

să, cel mai puțin 10 ore, la 3 clase 30 ore (cl. I n'o socotim).

c) Să punem tot numai la o 4-a oră de limbă maghiară o pauză de 10' = 645' sau 10.7 ore.

Perderea de timp, pentru cazuri de disciplină etc. să nu o mai socotim și totuși avem 109.5 ore pierdute. Scăzându-le din 258 ore, rămân 148.5 ore, pe cari dacă le împărțim, nu cu 24 de ore, câte sunt într'o zi, ci numai cu 16 ore (8 să le lăsăm pentru somn) dobândim 9.2 zile. — Care domn ministru se leagă să învețe o limbă, cu totul tot străină, în scris și în vorbire, în decurs de 9 zile; și care domn profesor de universitate se leagă să-mi învețe un copil, fie de împărat chiar, în 9 zile limba chineză? — Or de ce s'a pus și se susține încă, pe spatele a mii de învățători, această imposibilitate?!...

Pentru desvoltarea patriotismului! — Să vedem.

(Articol final urmează).

Cronică din Paris.

Filozofia lui Bergson și snobinetele. — Cazul Putloff: Germanii vor să pună mâna pe uzinele în cari se fabrică tunurile rusești. — Clătinarea alianței franco-ruse.

Paris, 30 Ianuarie.

În zilele când d. Bergson își ține cursul de filozofie la Collège de France, o bună parte din rue des Ecoles este ocupată de automobile somptuoase. Ele aparțin numeroaselor elegante cari vin să asculte perioadele ritmice cari îmbracă ideile profunde ale magistrului. E însă puțin probabil ca ele să înțeleagă tot ce le spune filozoful; ceea ce nu le împiedică de a ocupa amfiteatrul unde, ca să-și rețină locuri din vreme, ele își trimit lacheii cari păstrează băncile până la sosirea lor. Așa că, studenții în filozofie rămân de multe ori pe din afară, ei, cari au nevoie să urmeze aceste cursuri pentru prepararea examenelor lor.

D. Bergson este, într'adevăr, idolul snobinetelor pariziane. Ele se cred datoare să-i asculte lecțiunile cu același sentiment cu care învață tango. Cu cât îl înțeleg mai puțin, cu atât mai mult îl admiră. Vestitul filozof a ajuns, nu știm de ce, la modă în lumea snobinetelor noastre. Metafizica lui le seduce. Și ne întrebăm dacă faptul acesta este pe placul maestrului dela Collège de France.

A fi idolul snobilor, e destul de compromițător pentru filozofia lui. Din fericire, acei cari o înțeleg și o apreciază își spun cu drept cuvânt, că elegantul său auditoriu o pricepe foarte puțin. Constatarea aceasta o salvează. Căci e știut lucru că obiectul adorațiunii snobiste este de cele mai dese-ori opusul inteligenței și a bunului gust.

Nu știu nici eu cum s'ar putea defini snobismul. Efectele lui sunt însă puțin atrăgătoare. El se deosebește mai ales printr'o lipsă complectă de logică și de bun gust. Snobii sunt niște ființe a căror existență constă într'o veșnică imitațiune de cuvinte, de gesturi, de îmbrăcăminte și de preocupări. Ceeace dă un interes oamenilor cu bun simț, adică originalitatea, le este cu totul strein. Ei o eliminază cu înverșunare. Ei nu fac decât ce fac ceilalți. Nici o spontaneitate, nici un farmec, nici o personalitate nu-i distinge. Existența lor este un lung șir de gesturi, de admirații, de acțiuni pe cari le săvârșesc nu numai fără să știe de ce, dar chiar fără plăcere. Bietii snobi!

Nu încapă îndoială că aș fi început Cronică mea de azi cu cele de mai jos, dacă informația venită din Petersburg mi-ar fi căzut sub ochi mai înainte de a mă fi apucat de scris. Ea este de un interes covârșitor și a stărnit în toate cercurile din Franța o adâncă emoțiune. Primejdia șantajului rus, pe care suntem siliți să-l numim alianță, ese odată mai mult la iveală. Politica perfidă și infamă a imperiului dela Nord atită indignarea și desgustul.

Azi dimineață ziarele pariziane au reproduș, toate, după „Echo de Paris” o informațiune senzațională. Aname, casa Krupp ar fi pe punctul de a dobândi uzinile Putloff, în cari se fabrică materialul pentru artileria de campanie a Rusiei. Operația s'ar prezenta

sub forma unei sporiri de capital, care ar fi subscrisă de un grup financiar german. De fapt, industria germană ar fi stăpânitoare în această întreprindere zisă rusească.

Simplul fapt de a încredința industriei germane construcția tunurilor națiunii aliate, încă ar fi destul de grav pentru Franța. Dar materialul pe care-l fabrică uzinele Putiloff nu e rusesc ci francez. Ele construiesc piesa 75 cu tir rapid adoptată de Creusot, și a cărei excelență s'a dovedit în războiul din Balcani. Germanii ar pune așa dar mâna pe planurile unui tun al cărui model are drept autor pe colonelul Deport, același care a inventat tunul de campanie francez.

Evident că în această combinație ruso-germană este de văzut în primul rând corupția moscovită, lipsa de onestitate care caracterizează politica, diplomația și lumea rusă. Evident că gestul e respingător. Evident că opinia publică franceză e revoltată. Evident că măsurile energice pe cari Franța este pe cale de a le lua, vor zădărnici operațiunea în perspectivă. Evident mai e încă faptul, că jignirea pe care Rusia a adus-o aliatei ei, nu va fi cea de pe urmă, după cum n'a fost nici cea dintâi.

Un cuvânt arde astăzi buzele tuturor Francezilor: „Alianța noastră cu Rusia e penibilă!” Și lucrul e riguros exact. Intre cele două națiuni aliate afinitățile de rasă și de mentalitate sunt foarte restrinse. Lealității, generozității, inteligenței franceze, Rusia opune perfidia, lipsa de scrupule, tenebrozitatea ei. Alianța franco-rusă e toată în avantajul împărăției Tarului; acelea ale Franței sunt problematice. Folosele Rusiei sunt concrete, palpabile, sunătoare; aliata ei latină însă se arată cu drept cuvânt îngrijorată când secontează în chip platonice ajutorul imperiului moscovit.

Nu, Franța nu are de ce să se felicite relativ la alianța contractată cu Rusia. Alianța aceasta nu i s'a părut niciodată fericită. Mersul ei a fost penibil. Imi închipuiesc că desele schimbări ale ambasadurilor franceze la Petersburg confirmă această aserțiune. În momentul acesta chiar se vorbește de retragerea lui Delcassé din acest post. Ce s'o fi petrecând între diplomația franceză și cea rusească? Nu putem ști. Putem fi siguri însă că un acord complect e imposibil. Nici experiența și nici eminentele calități ale unui Delcassé vedem că n'au fost în stare să-l creeze. Ce ne va aduce ziua de mâine?

Ca toate lucrurile din lumea asta, alianța franco-rusă va lua și ea un sfârșit. Când și cum nu putem ști încă. Am fi așa de curioși să cunoaștem viitoarea consolațiune a puterilor europene. Cu cine va fi atunci Franța și cu cine Rusia? Ori-cum ar fi, politica rusească va rămâne ce este acum: un șantagiu incorrigibil și necurmat. Viitoarea ei aliată este de plâns. Pentru moment, deplângem națiunea franceză.

Presa pariziană e unanimă a revela subrelele baze morale ale alianței franco-ruse. Cazul Putiloff se va aplană poate; e foarte cu putință însă ca el să aibă urmări incalculabile...

Cred interesant să spicuesc acum câteva pasazii din articolele consacrate de presa franceză acestei grave chestiuni. Iată bunăoară, ce scrie „Le Rappel”.

„Vrem să sperăm că răul extraordinar pe care ni l-ar face Rusia printr'o încartăcășă de stranie ca a-facerea Putiloff, va fi evitat. Dar chiar de ar trece această criză primejdioasă, tot nu ne putem potoli îngrijorarea asupra felului din zi în zi mai neliniștitor în care se interpretează la Petersburg alianța franco-rusă. De când cu Potsdam — sunt patru ani de atunci — se pare că prietenia franceză se neglijează în mod straniu, iar rivalilor și adversarilor noștri li se permit minunate pozițiuni morale și economice.”

Citiți acum pasagiul de mai jos al admirabilului redactor al lui „Paris-Journal”, d. Francois Delouche. El rezumă cu multă vigoare și într'un ritm vioi opinia publică franceză:

„Și cerem guvernului să-și dea seama de primejdia groaznică pe care o riscă Franța de vre-o doi ani de zile, prin subordonarea noastră la intriga panslavistă, complicea secretă, dar sigură, a intrigei pangermane.

Influența franceză perdută, sau cel puțin grozav de decăzută în Orient: Franța însărcinată să boicoteze Turcia, fiindcă Turcul a trebuit să tolereze un general neamț, și aceasta în momentul chiar când Rusia introduce Atot-puternicia lui Krup în fața țarului; Franța renegând toate tradițiile ei, uitând de toate interesele ei, la dispoziția câtor-va cordoane ale ordinului Sf. Andrei!”

C. R. B.

INFORMAȚIUNI

Arad, 3 Februarie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță vreme neschimbată.

Prognostic telegrafic: vreme neschimbată.

Temperatura la amiazi a fost — 6.0 C.

Pentru monumentul lui Vlaicu. Colecta dlui Petru Bortescu student din Vidra de jos: Romul Furdii, protopop Câmpeni 10 cor. Dr. Traian Morcan adv. Câmpeni 10 cor. Dr. Ioan Hambașian adv. Câmpeni 5 cor. Traian Andreica cont. la „Doina 5 cor. Ioan Nicola preot Albacurarăzi 2 cor. Augustin Iustian of. la jud. cerc. 2 cor. Alexandru Sabin Motora contabil 2 cor. Petru Motora cand. de preot Câmpeni 2 cor. Székely Lajosné comrs. Câmpeni 2 cor. N. N. 3 cor. Iosif Sălăgian și soția Sofia 2 cor. Nicolae Coroiu preot Ponorel 1 cor. Ioan Dandea preot Sasavița 1 cor. Const. Bolog comers. Câmpeni 1 cor. Patrachie Palade inv. Câmpeni 1 cor. Iosif Arieșan preot Certege 1 cor. Constantin Trifa inv. Certege 1 cor. Petru Simu preot Câmpeni 1 cor. George Todea măestru lăc. Câmpeni 1 cor.

Tot pentru acest scop „Victoria” din Arad a primit 6 cor. dela Vasile Fărcaș curator bis. în Királydarocz.

Mare festival la Atheneu în București. În 24 Ianuarie, 1914 ora 2 p. m. va avea loc la Atheneu un mare festival dat de societatea „Tinerimea română”, pentru sărbătorirea aniversării *Unirii Principatelor* și pentru apoteoza *armatei române*.

Program: Câteva cuvinte de deschidere, zise de președintele societății. 1. *Poema Română* de G. Enescu, executată de orchestra ministerului instrucțiunii, sub conducerea dlui D. Dinicu.

2. *Deșteaptă-te române*, executat de corul școlilor normale ale Azilului „Elena Doamna” și Societatea pentru învățătura poporului român. 3. Conferința dlui Simion Mehedinți, profesor universitar, despre *Armata și Națiunea*. 4. *La arme*, mars de A. Castaldi, versuri de Iosif, executat de cor. 5. *Peneș Curcanul*, versuri de V. Alecsandri, zise de d. G. Nottara. 6. *Doine și cântece românești*, cântate de dna *Veturia Triteanu*. 7. *Tricolorul*, versuri de d. Eftimiu, zise de d. Ioan I. Livescu. 8. *Amintiri de peste Ott*, executate pe flaut de d. P. Elinescu. 9. *Doina*, de M. Eminescu, versuri de d. O. Goga, zise de dna *Maria Giurgea*. 10. *Sergentul*, de Caudella cântate de d. G. Folescu. 11. *Hora Unirii*, executat de cor.

Mobilizările Serbiei. La Belgrad se crede că pretextul invocat de Serbia că chemarea ostașilor sub drapel ar fi în vederea manevrelor, e subred, deoarece știrile sosite dela granița Serbiei se înrăutățesc din zi în zi.

Subofițeri sârbi au fost atacați de bande albaneze, case prădate, locuitori pasnici maltratați.

Comandamentul armatei a decis înfruntarea acestor hoarde. Se vor trimite la graniță câteva detașamente.

În tot cazul, armată pusă pe picior de război, așteaptă ordine pentru marșuri mai lungi.

Situația se poate agrava din zi în zi.

Populația e neliniștită. La bursă se resimt însemnate scăderi de cursuri.

Procesul Rutenilor continuă și probabil că va mai ținea multă vreme. Acuzații înaintea tribunalului neagă ceea ce mai înainte, poate, numai prin samovolnicii au recunoscut. Martorii fășionează unul ca altul: toți par cuprinși de fanaticism religios. Procurorul nu-i poate face să recunoască, cumcă ar fi agitat pentru alipirea la Rusia, și astfel să-i declare „trădători de patrie”. Se mai așteaptă sosirea din Petersburg a contelui Bóbrinvzky, în urma căruia procesul probabil va intra în fază nouă.

Maxim Gorki pe moarte. „L'Eclair” din Paris anunță că starea scriitorului Gorki, care suferă de tuberculoză, este critică, Gorki s'a în-

napoiat în Rusia, deoarece s'a convins că boala sa este incurabilă.

Prințul moștenitor al Greciei în București. O telegramă din Berlin anunță că moștenitorul de tron al Greciei Gheorghe a plecat ieri seara de acolo cu trenul la București. Diadocul va înmâna în București, din însărcinarea regelui Helenilor, regelui Carol al României și moștenitorului de tron român, principele Ferdinand medalia de război, ce li s'a conferit și care medalie a fost înființată de regele grecesc Constantin din prilejul războiului greco-bulgar.

Relicvile scumpe ale neamului. Cetim în „A-părarea Națională” din Craiova: Printre cele mai prețioase rămășițe sfinte din istoria neamului românesc, este fără îndoială *capul lui Mihai Viteazul*, eroul plin de neastâmpăr, care alerga după planurile cele mai războinice, planuri, ce treceau peste puterile lui! Ucis de Basta pe câmpia Turzii, în Transilvania, capul lui a fost dus în Țara Românească și așezat cu toată pompa și cinstea la Târgoviște, în „Turnul dela Chindia...”

Acum s'a construit la București, în Mănăstirea Dealului, un locaș deosebit, special pentru păstrarea scumpei relicvii naționale, — și în primăvară, în luna lui Martie, capul eroului va fi așezat cu deosebită pompă în locașul a-nume construit pentru păstrarea lui cu sfințenie, așezat așa, ca să poată fi văzut de lumea ce va cerceta sfântul locaș.

Tot mai multă lume cere la București scoaterea la iveală a viteazului care 1600 intrunise pe o clipă măcar, pe toți Românii sub domnia lui: pe Munteni, pe Moldoveni și Ardeleni! Ba își așezase chiar reședința la *Alba-Iulia*, unde venise cu toată familia și fusese primit cu triumf și de aci cârmui, scurt timp, treburile domniei, pe care tare și-o întinsese.

Germanii la Constantinopol. Este o veche tradiție în armata otomană de a căuta în Germania organizatori. Primele relațiuni de acest gen datează din epoca lui Frideric cel mare. Săi Mahmud al II-lea, se găsea în rândurile armatei turcești, un tânăr căpitan de stat-major, Helmuth von Moltke.

Ofițerul prusian a fost plasat în statul major al lui Hafiz-pașa, comandantul șef al armatei Eufratului, care urma să opereze în contra armatei egiptene, comandată de Ibrahim pașa, fiul lui Mehmet-Ali.

Ofițerul german, prevăzu dezastrul armatei turcești, dată fiind tactica veche a lui Hafiz, de Hafiz consiliat un „oracol”, dete bătălia la Nis bis și fu batut.

Victimele aviațiunii. După statistica făcută de d. Rogei Dépagmat reiese că în anul 1909 au fost 5 aviatori cari au parcurs 1600 Km. de tre cari a murit unul.

În 1909, 50 au parcurs 44.000 Km. murind 3; în 1910, 500 aviatori au parcurs 560.000 Km. murind 29; în 1911, 1500 aviatori au parcurs 3.700.000 Km., murind 78; iar în 1912, 5800 aviatori au parcurs 20.000.000 Km. murind 10.

Reînființarea confederației balcanice. Ziare anunță din Belgrad că primul ministru Paș se va înapoița cu Venizelos din Petersburg. În timpul șederii sale în capitala Rusiei, Pașci venit în contact cu toate cercurile politice. Din cercurile politice sârbe se anunță că în curând confederația balcanică se va reînființa, de Bulgaria va recunoaște ca definitivă starea actuală din Balcani.

Pneumonia în armata franceză. Pneumonia face mari ravagii printre soldații din garnizoana Versailles. Zilnic se înregistrează aproximativ câte 40 cazuri noi.

† **Dr. Traian Mihailu.** În 31 Ianuarie a încheiat din viață în Sibiu Traian Mihailu doctor în științele economice și politice, un bărbat frumose calități intelectuale. După o lungă boală, inteligența lui pe care s'au proiectat deja de mult umbrele morții, s'au înutecat pentru totdeauna.

Rămășițele pământești ale defunctului vor fi transferate și depuse spre vecinica odihnă în cripta familiară din Orăștie.

Odihnească în pace!

Inmormântarea lui Deroulede. Inmormântarea lui Paul Deroulede va avea loc Marți la Paris.

Muncă și distracție. Intr-o broșură de curând apărută și destinată bibliotecilor populare, pentru care s'a scris o bogată literatură multilaterală și destul de folositoare, I. Dafin a adunat o serie de interesante fapte din care spicuiem astăzi cele ce urmează.

Vorbind în această lucrare despre raportul dintre munca propriu zisă și necesitatea de repaosare, reculegere și distracție, autorul citează o serie de cazuri în care e vorba de oameni de stat ca domnii Dimitrie Sturdza, sau neuitatul Sp. C. Haret, precum și de literați de frunte ca N. Gane, O. Coșbuc, regretatul Caragiale și alții, despre cari ne citează exemple concrete spre a-și susține teza pe care o dezvoltă.

Dacă despre Caragiale autorul ne spune, și ne dovedește că a făcut politică din pură distracție, despre Coșbuc aflăm următoarele amănunte în ceiace privește activitatea sa, după proprii mărturisiri:

„Scriu mai cu plăcere la amiază și seara înainte de masă, și mai ales noaptea dela zece până după miezul nopții, și mă odihnesc de munca scrisului ori ducându-mă la cafea să cetesc reviste umoristice și varietăți de prin gazete, ori îmi caut vre-un prieten glumeț și mă duc la vre-o berărie.”

Așa se „distrează” poetul „Baladelor și Idilelor”. Nu mai puțin interesante și pline de învățăminte sunt „distracțiile neuitatului Caragiale despre care aflăm lucruri amuzante în această cercetare a colegului nostru. Politica era pentru Caragiale un adevărat deliciu — și aceasta ne-o arată autorul în studiul său.

În afară de pasagiile referitoare la scriitorii noștri de frunte Creangă, Gane, Delavrancea ș. a. mai reținem acele referitoare la marele Haret, care își petrecea vremea disponibilă în cercetarea tuturor problemelor sociale, și mai ales a problemelor cari se refereau la pătura țărănească.

În rezumat toată lucrarea e consacrată activității ce au desfășurat-o fruntașii noștri oameni politici și scriitori, și prin modul cum e desfășurată întreaga lucrare ea este interesantă și utilă, mai ales pentru bibliotecile populare cărora, prin caracterul ei, e destinată.

Căpitanul Evans, care a luat parte în expediția lui Scott la polul sud, va ține o serie de conferințe în principalele orașe ale Europei. A început cu Parisul, unde a fost primit ca un suveran și după terminarea conferinței a fost decorat de însuș președintele Poincaré. După dânsul expediția lui Scott n'a avut atât caracter științific, ci mai mult crearea unui record, întrecerea lui Amundsen, ceea ce însă n'a reușit. L-a însoțit pe Scott din devotament și norocul dânsului a fost că, la 200 km. de pol a fost trimis îndărăt cu alți doi oameni, împreună. Astfel și-a supraviețuit camaradul și peste 7 săptămâni dânsul a avut jalnica misiune de a căuta și a desgrăpa de sub zăpadă cadavrele nenorociților lui tovarăși.

Lupte de stradă în Lemberg. Se anunță din Lemberg, că din cauza marelui adunări de popor de ieri a Ruteniilor ruso-fili întreg orasul a fost în stare de asediu. Polonezii și Ucrainenii deja dimineata au aranjat contramanifestații la vestea că la adunare vor veni Kiofac și alți deputați cehi. Ei au mers la gară unde au întâmpinat pe Cehi cu pietri. Adunarea rusofililor a putut să se țină numai cu ajutorul poliției și al miliției. Adunarea a declarat că perzistă pentru menținerea caracterului rusesc al Galiciei de ost, al Bucovinei și al nordului Ungariei, accentuând, totodată, că Rușii din Austria rămân credincioși statului și dinastiei austriace. Intr-o altă mișcare adunarea protestează contra persecuției și a procesului dela Sighetul Marmăției împotriva Rușilor din Ungaria din cauza credinței religioase.

După amiază și seara manifestațiile au început din nou. Au avut loc numeroase ciocniri sângeroase între studenții Ucrainenii și Poloni. Seara o trupă bine întărită de jandarmi călări și miliția au împrăștiat mulțimea care a reușit, totuși, să intre în sala unde era banchetul Rutenilor, unde au spart geamurile salei și au bombardat poliția cu pietri.

În lupta de stradă numeroși studenți și polițiști au fost răniți.

Instalarea dela Teatrul Național din București. D. Brătescu-Voinești a fost — după cum am anunțat — delegat să gireze afacerile direcției Teatrului Național până la numirea unui titular. D. Brătescu-Voinești și-a luat ieri după amiază postul în primire.

La orele 3 și jumătate d. Brătescu-Voinești a venit în foaierea Teatrului unde a fost întâmpinat de artiștii și artistele primei scene românești. D-sa a rostit o cuvântare în care a spus că numirea provizorie pe care a obținut-o este ca o înșurătoare pe care trebuie să o experimenteze.

Atata timp cât voi sta la teatru, a spus d. Brătescu-Voinești, voi cânta să fac totul ca să mulțumesc publicul, pe artiști, și pe scriitorii noștri cari fac eforturi laudabile în lucrările lor dramatice.

D. I. Livescu, în numele artiștilor, a rugat pe d. Brătescu-Voinești să-l asigure că mariajul pe care a spus că l'a contractat în mod provizoriu va fi de-o cât mai lungă durată.

Cât privește pe artiști, a adăugat d. Livescu, ei asigură pe noul director de cel mai desăvârșit devotament.

Statele Unite împiedecă emigrarea analfabetilor. Se anunță din Washington că guvernul american va prezenta senatului Uniunii un proiect de lege în sensul căruia li se va permite să emigreze de aci înainte numai aceleora, cari pot dovedi cu documente că au primit o anumită educație școlară.

Cât costă un soț? Bine înțeles, tot americanii au calculat și aceasta. — Doamna Mansfield din Cincinnati, urând viața conjugală n'a voit să divorțeze în mod legal, ci a publicat un anunț în ziare, că-și vinde soțul cu modesta sumă de 5000 cor., laudându-i totodată calitățile morale și... materiale. Anunțul a avut darul să stârnească vâlvă printre cititori: bărbații s'au aflat jigniți, femeile neîndreptățite. Rezultatul a fost o anchetă, prin care onorabili cetățeni ai lumii noi, au stabilit următorul tarif pentru soți:

Soțul dela 25—30 ani costă 3000 cor.; dela 30—40 ani costă 4000 cor.; dela 40—45 ani, 5000 cor.; dela 50—60 ani costă 7000 cor.

Va să zică: soțul cum îmbătrânește, de aceea se scumpește. Aviz cuconitelor noastre!

Doi hoți mascați atacă un tren pe linia Cașovia Oderberg. Un furt îndrăzneț s'a încercat Sâmbătă după amiază asupra unui tren de persoane pe linia Cașovia—Oderberg între stațiile Csaca și Morty. Doui hoți mascați au pătruns în compartimentul conductorului unui tren de persoane, ce alerga pe linia liberă cu viteză mare. Hoții găsimdu-l pe conductorul trenului în compartiment l'au rănit grav împușcând asupra lui cu revolvere. Dar de abia se apucaseră hoții de jefuit, trenul, dându-se signalul de alarmă, a fost oprit pe linia liberă. Amănuntele furtului ne aduc în memorie furturile temerare a hoților de trenuri de pe câmpiile albe de zăpadă ale Rusiei și de pe prairiile americane. Hoții văzându-se în pericol au încercat să se refugieze în desigurile unei păduri apropiate și fiind luați la goană de personalul trenului și mai mulți polițiști de graniță, răspundeau cu focuri de revolver la împușcăturile următorilor lor. Devenind distanța dintre hoți și urmăritori tot mai mică, un hoț s'a sinucis, pentru ca să nu ajungă viu în mâinile autorităților. Celalalt hoț fiind rănit de gloanțele urmăritorilor a fost prins. S'a găsit că hoții sunt frații, Szlivka, funcționari de tren. Ambii stăteau în fața unui viitor destul de frumos, ei au voit însă să ajungă deodată la mare bogăție și au plănuit acest furt.

dar fapta rea s'a răsbunat asupra lor aducându-le perirea. Hoțul rănit se află acum pe patul de moarte în spitalul din Trencin.

D-soara Maria L. Boțco, fiica inv. pens. din Arad, Pavei Boțco, a fost numită de ministrul cultelor, învățătoare la „Asilul de copii” din comuna Micălaca.

D-soara M. L. Boțco e absolventă a școlii de Asil din Hódmezővásárhely.

Jertfele munților. Clubul turisților din Zürich a publicat statistica nenorocirilor din anul trecut în Munții Elveției. După această statistică, nenorociri au fost în total 237, dintre cari 114 mortale. După naționalitate cei mai mulți sunt turiști germani (43), cei mai puțini danezi. Cauzele catastrofelor au fost de cele mai multe ori avalanșele și prăpăștiile. În decurs de 12 ani au pierit 1390 de turiști în munții Elveției. Și nenorocirile cresc din an în an.

Școală de jurnalism. S'a implinit un an dela fundarea facultății — școlii cum zic americanii! — de jurnalism de pe lângă „Columbia University” din New-York. Anul acesta au urmat cursurile regulat 42 de studenți și rezultatele obținute par satisfăcătoare. Școala aceasta s'a întiintat grație unei donații de 5.000.000 de lei făcută de un jurnalist, mort acum, Pulitzer, proprietarul ziarului democrat „The world”. Dacă școala merge bine ea va mai primi încă 5 milioane, lăsate prin testament de aceeaș persoană. Așa nasc școlile în America și pentru lucruri la care noi nici nu ne gândim că s'ar putea învăța în vre-un așezământ oarecare!

Studenții școlii de jurnalism din New-York, urmează studiile lor în două direcții: în prima studiază sistematic toate ramurile de cunoștință care stau în legătură cu ziaristica și numai în măsură în care aceste cunoștințe sunt necesare viitorilor gazetari; în cea de a doua fac jurnalism practic, dar metodic, scoțând sub conducerea profesorilor școlii un jurnal ca toate jurnalele, adică în multe privințe mai bun ca multe din cele! Bine înțeles, programul cursurilor de jurnalism și metodele științifice ale practicei gazetăriei sunt încă necunoscute și se creează încetul cu încetul de conducătorii numitei școlii.

Statistica studenților din București pe 1912—1913. A) La Facultatea de Teologie, sunt înscriși 179 studenți: 178 Români, 1 Bulgar.

B) La Facultatea de drept, 1319. În numărul total de 1319, sunt 8 studenți, iar după naționalitate: 1268 Români, 40 Israeliti, 1 German, 2 Greci, 6 Bulgari, 1 Francez, 1 Armean.

C) La Facultatea de filozofie și litere, 496. În numărul total de 496 sunt 171 studenți; iar după naționalitate: 473 Români, 19 Israeliti, 2 Germani, 1 Elvețian, 1 Italian. La doctorat au fost înscriși 17 studenți.

D) La Facultatea de științe, 178. În numărul de 178 sunt 38 studenți; iar după naționalitate: 169 Români și 9 străini.

E) La Facultatea de medicină, 685. În numărul total de 685 sunt 134 studenți; iar după naționalitate: 590 Români, 12 Bulgari, 2 Germani, 74 Israeliti, 1 Grec, 1 Austriac, 2 Italiani, 2 Francezi și 1 Polon.

F) La învățământul farmaceutic, 410. În numărul total de 410 sunt 134 studenți; iar după naționalitate: 367 Români, 8 Germani, 32 Israeliti, 1 Bulgar și 2 Greci.

Numărul total al înscrierilor la universitatea din București, în anul școlar 1912—1913, a fost de 3267.

Cea mai nouă modă — păr albastru, față aurită. Ceice cumva ar râde de peruca franceză, de demult să ia aminte, că astăzi am întrecut pe cei bătrâni în toate aceste extravagante ale lor. La balurile din Paris au început să apară — după modelul dansatorilor și dansatoarelor din localurile de noapte — tineri cu fața pudrată cu praf de aur, și dame cu părul colorat în albastru. Decamdată mai puțin, dar cine va putea spune că această „modă” nu se poate răspândi? Și să nu te miri de minunile civilizației secolului nostru!

Multămită publică. În muzele sen. școl. dela școala confesională română gr.-cat. din Sărd (com. Alba in-

ferioară) vin pe aceasta cale a mulțămii, tuturor celor ce au binevoit a contribui cu obolul lor pentru ridicarea noului edificiu școlar; constător din două sale de învățământ și locuință pentru învățător.

Vasile Stroeșcu 500 cor., Banca „Auraria” Abrud 200 cor., Izidor G. Neamtu Viena 200 cor., Fondul cultural Blaj 200 cor., Banca „Julia” A.-Julia 150 cor., Banca „Albina” Sibiu 100 cor., Banca „Izvorul” Ighiu 50 cor., X. Y. 50 cor., Dr. Aug. Dumitroan Budapesta 50 cor., Ignat Mircea București 50 cor., Virginia Fuciu și Livia Stanciu 52 cor., Simion P. Mateiu canonic Blaj 30 cor. Câte 20 cor. următorii: Florian Medrea oberleutnant Viena, August de Herbay, Cornelia de Herbay, Banca „Zlăgnea” Iuliu Albini notar Zlatna 16 cor. 90 fil. Ioachim Totoian Chișfalău 12 cor. Câte 10 coroane următorii: „Sebeșana” Sas-Sebeș, Dr. Toma Cornea, Nicolae Florescu, Virgil Vlad, Dr. Fabiu Bontescu, Emil Socaci, Dr. Ioan Pop. Câte 5 coroane următorii: Aurel Cirlea, Dr. Ioan Rece, Mihail Moldovan hotelier, Ioan Tocaci, Dr. Ioan Suci, Nicolae Anca, Francisc Boțan. Câte 4 coroane următorii: Rubin Pațita, Stefan Crișan, Minca Șotropa, Biserica gr.-cat. Chișfalău. Câte 3 coroane următorii: Ioan Lupșan, Tit A. Domșa, Aszlányi János, Goldberger Ignatz, Ioan Rades, Gligor Porcar 2 cor. 60 fil. Câte 2 coroane următorii: Emil Degan, Dr. Camil Velican, Ilarie Cacovean, Valer Velican, Todosiu Lobonțiu, Const. de Colbazi, Ioan Teculescu, Dr. Nicolau Pop, Iuliu Popescu, Ioan Bungardean, Dr. Bucur Buia, Nicolae Vulcan, Stefan Angel, Vasile Bucerzan. Câte 1 cor. următorii: N. Marginean, A. Bașan, N. Cado, N. Cadar, V. Velican, Fl. Rusan, D. Cimbulea, P. Patrigenar, I. Metesan, Csongolea Berci, I. Pop, P. Duca, I. Crișan, Muler F., N. Bodescu, N. Olar, Dr. R. Muntean, Dr. I. Sirb, Dr. C. Sotir, Dr. Comes, I. Vasiu, G. Heius, I. Crișan, A. Popa, I. Drasovean, G. Ciugudean, Deak M. Contor, V. Oțoiu, I. Udrea, Cand. Pop, P. Andre, A. Andrica. Precum 76 de poporeni din Chișfalău cu sume dela 8 fil.—60 fil. Toți la olakă 34 cor. 56 fil.

Sard, la 28/I 1914.

Aurel Pop, învățător.

x Schimbare de local. Prăvălia de modă pentru bărbați a firmei Fodor și Halász e mutată în clădirea hotelului „Crucea albă”.

x Faci mare economie de bani! dacă pregătești acasă din esență rom, licher, cognac și rachiu: Esență de rom 40 fileri; Esență de licher 50 fileri; Esență de cognac 40 fileri; Esență de rachiu 30 fileri. Instrucțiune pentru modul de întrebuintare gratis. 1 litru de rom englez veritabil cu sirop de ananas sau vanilia, cu o cutie de tea numai 2 cor. 40 fileri. — Preturile romurilor cumpărate dela societatea funcționarilor per litru 3 și 5 cor. Ceaiuri veritabile rusești și chineze per decagram 8, 10, 12, 16 și 20 fileri, ori în pachete originale. Preturi speciale: 1 litru cognac cor. 3.—; 1 litru rachiu de drojdi cor. 2.40; 1 litru rachiu de prune cor. 3.—; 1 litru licher orice soi cor. 3.—; 1 litru spirt denaturat 96% cor. 2.60. Comandele poștale se expediază imediat. — De vânzare la FEKETE MIHÁLY, drogheria la „Inger”, Marosvásárhely, vis-à-vis de Transsylvania. — Șampanii și vinuri. Ciocolată. Prăjituri pentru ceai. (Fe 1523.)

x Dni! advocați, comercianți și băncile înainte de a-și procura mașini de scris sau mobile pentru birouri, să ceară prospecte dela prăvălia Matinszki Pál és Tsa din Timișoara pentru aranjarea birourilor, unde se vând cele mai excelente mașini de scris și cele mai moderne mobile pentru birouri pe lângă condițiuni favorabile de platire. La dorință un impiegat al firmei merge la fața locului aducând cu sine o mașină de scris de probă.

Cronica sportivă

Adunarea generală a clubului sportiv din Cluj.

Clubul sportiv și-a ținut adunarea generală în Ianuarie a. c. 24 pentru alegerea noului comitet. Deja înainte de deschiderea ședinței, membrii dovedeau un viu interes și la ședință au luat parte în număr complet. Ședința a deschis-o directorul administrativ domnul Dr. Sever Dan și după raportul secretarului domnul Gavril Deac, a urmat alegerea noului comitet. Comisia de candidare nu a candidat pe președinte, deoarece tinerimea universitară își avea candidatul în

persoana dlui director Dr. A. Moș Francu care înainte de asta cu zece ani, 1904, a dat primul impuls moral și material tinerimei, pentru înființarea acestui club. Tinerimea l-a ales de președinte cu unanimitate. În juriul de onoare: președinte cu unanimitate dl Dr. Iuliu Pordea. Membri ai juriului: dl Dr. Stefan Morar, Dr. Aurel Socol și Anton Mandeal. Vice-președinte: Dr. Simion Nemeș și Ioan Prună. Director administrativ: dl Dr. Sever Dan, secretar dl Gavril Deac. Casar: Petru Perian. Controlori: Dr. Laurian German și Dr. Valentin Drăgan. Președintele secțiunii de scrimă: Dr. Petru Vlad, referent: Mircea Priscu. Președintele secțiunii de aparate: Dr. Simion Nemeș, referent: Pompeiu Voda. Președintele secțiunii de trântă și box: Iarcuin Priscu, referent Lăzar Isaic. Președintele de tras la tir: Romeo Dan, referent Cornel Sian. Membrii comitetului: Fabiu Sangioan, Stanca Domi, Illariu Nemeș, Leonida Șerban, Traian Nicolin, Coriolan Iartaga, Octavian Neagoe, Alexandru Pop, Octavian Mecer, Dr. Rusu Octavian, Dr. Ieronim Stoichitia, Eugen Nicara, Vasile Sava și Dumitru Niculae. Membrii clubului de prezent se trenează: la aparate, trântă, box și fac scrimă. Un club înființat pe principiile cele mai moderne, cu diferite secțiuni, bursa anuală ajunge suma însemnată de aproape 15.000. coroane. Suma aceasta din puterile sale tinerimea nu o poate pune laolaltă. Acesta e motivul care ne silește să apelăm la un larg și binevoitor sprijin din afară. Orice început e greu; greutățile mari ale începutului ne stau și nouă în față. Publicul înțelegător are o datorință morală — credem — să ne sară în ajutor. În nădejdea aceasta tare, muncind în tăcere, dar cu atît mai cu rost așteptăm sprijinul de care ne vom și arăta deamii.

Gavril Deac, secretar.

Cronica socială.

Reuniunea română de cântări „Hilaria” din Oradea-mare va araja Duminecă în 8 l. c. st. n. în sala festivă a preparandiei gr. cat. din loc a IV-a șezătoare muzicală-literară, dedicată memoriei regretatului nostru aviator Aurel Vlaicu.

Program: Discurs comemorativ ținut de d. Cornel Pușcariu. „Zburătorul” de I. U. Soricu, declam. de dșoara Valeria Ciurdariu. Poutpouri românesc” din op. „Crai nou” executat la pian de dșoara Viorica Pap. Lectura „Doina Ciobanului” solo de violină de dșoara Felicia Feier acomp. la pian de dșoara Ella Popovici. — Vigil.

Reprezentatie teatrală în Oravița-română. „Concordia” reuniune gr. cat. de cântări din Oravița-rom. va aranja Duminecă în 8 Febr. st. n. 1914 în sala d-lui Iosif Nedici din loc o reprezentatie teatrală sub conducerea d-lui Ion Bogdan inv. cu următorul program: I. Velcean: „Cimpoiășul”, cor mixt cu solo. R. Karrasz: „Dulce-i glasul tău”, cor mixt. I. Vidu: „Răsunetul Ardealului”, cor mixt cu solo. „Moise Păcurarul” piesă populară în 4 acte și 1 tablou de Dr. D. Stoica.

Calendarul partidului național român pe anul 1914

ESTE GATA și zilnic se expediază cu poșta și cu trenul în toate părțile locuite de Români, și anume: în Ungaria, Ardeal, România, Bucovina, Germania, America și în statele din Balcani, etc.

Calendarul partidului național român este

CEL MAI MARE, MAI BOGAT și MAI IEFTIN
CALENDAR ROMÂNESC

Articolele insuflete, poeziile admirabile, învățăturile folositoare tuturor fiilor neamului românesc, precum și glumele și poveștile morale, — toate scrise de cei mai de seamă scriitori ai noștri fac din acest calendar un odor prețios, care n’ar trebui să lipsească din casa nici unui frate român.

Calendarul partidului național este cea mai însemnată publicație românească la noi în acest gen, și este singurul calendar care, prin conținutul său foarte bogat, poate mulțumi pe ori cine.

Nimeni să nu-și cumpere calendar pe anul 1914 până nu a văzut mai întâi Calendarul partidului național român.

CONDIȚIUNILE DE VÂNZARE:

„Calendarul partidului național român” se vinde NUMAI PE BANI GATA.

Prețul unui exemplar 60 fil., iar pentru trimiterea cu poșta 20 fileri deosebit.

dela 10 ex. până la 14 ex. cu 15% rabat, nefrancat;

dela 14 ex. până la 36 ex. cu 20% rabat, nefrancat;

dela 36 ex. până la 72 ex. cu 20% rabat, franco;

dela 72 ex. în sus cu 25 procente rabat, franco.

Pentru România costă exemplarul 1 cor. 10 fil.

Nici pe așteptare și nici cu rambursă 1—5 ex. nu trimitem, deoarece porto face mult! Asemenea cereri nu se vor lua în considerare.

Comenzile și plățile să se facă la adresa:

Administrația ziarului „Românul”, Arad str. Zrinyi nr. 1a.

NOUONKIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

Grâu pe Aprilie	11.94
Grâu pe Maiu	11.95
Grâu pe Octomvrie	10.95
Secară pe Aprilie	8.96
Secară pe Octomvrie	7.78
Ovăș pe Aprilie	7.78
Ovăș pe Octomvrie	7.79
Porumb pe Maiu	6.85

Bibliografie.

A apărut:

„La Revue Roumaine” excelenta revistă bucovesteană; cu material semnat de Alexandru de Linche, Duiliu Zamfirescu, Elena Văcărescu, A. D. Xenopol, contele Leon de Montesquiou, V. Conta, I. Găvănescu, Ion Ghika Caion etc....

Redacția și administrația: București, Strada Lucaciu Nr. 10. Abonamentul pentru țara noastră: 30 franci.

POȘTA REDACTIEI.

Știe tot. Sămniclăus. Am publicat un raport acum trei zile și avem deja proces.

V. P. Lăscud. Adresa cerută e: Gheorghe Coșbuc, București.

Hager Leb, Vișeu de sus. Cam așa vre-o jumătate de milion. Mulți, nu-i așa?!

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Romul Barbu, Cârnecea. Am primit 12 cor. ca abonament până la 31 Maiu 1914.

Ioan Micu, Căpâlnaș. Am primit 7 cor. ca abonament până la 31 Martie 1914.

Frații Breazu, Corabia. Calendarul VI s’a expediat. V’am debitat cu cor. 1.10.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Nagy Jenő,

specialist pentru dinți artificiali fără pod
CLUJ—KOLOZSVAR

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătiri în rate favorabile,

Ordinează ziua întreagă.

(87—)

Caut

un scriitor advocațional

cu intrare la 1 Martie. Plată după invoială. Doritorii să se adreseze direct subscrisului.

Dr. AUGUSTIN PINTEA,
advocat
(Pi 1803) **Kraszna, (Szilágy m.)**

CONDUCĂTOR

de cancelarie advocațională, cu deplină praxă de cancelarie, a cărților funduare, afaceri comerciale și de bancă. Poșede limba română, maghiară și germană perfect în scris și vorbă, om solid și de încredere voiește a-și schimba postul per 15 Martie a. c. Recercări sunt rugate sub „Fidel” poste restante, **Besztrceze.** (Pa 1809—3).

Bătăturile,

scortocenia pielii, urciilor de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coreană 40 fl., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregătitor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „CORONĂ” în Győr.

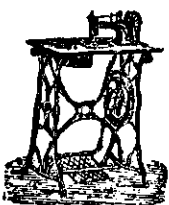
Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18 sz.

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat de nou, unde primește comande și reparări de lucruri ce aparțin în branșe precum mașini de cusut, de scris, biciclete și gramofone, etc. — Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

Ho 1221

Cea mai bună carte bisericască!

CANTORUL BISERICESC

sau cuprinsul vecerniei, utreniei liturgiei pe 8 glasuri, împreună cu rândurile serviciului tuturor sărbătorilor de pe întreg anul și a tipicului bisericesc. Aranjat de învățătorul **George Bujigan** Aceasta carte nu trebuie să lipsească din nici o biserică, precum din nici o casă creștină. Cu peste 450 pagini. Prețul unui exemplar broșat e 10 cor., legat în pânză 12 cor., în pele 14 cor.

De vânzare la:

Librăria „CONCORDIA” (Tribuna),
ARAD, strada Deák-Ferenc nrul 20.

DROGHERIE.

Țin în depozit și comand tot felul de medicamente, specialități igienice, cosmetice și instrumente medicale și optice din patrie și străinătate, după prețurile din Capitală.

Bandaje, pasamente și instrumente pentru veterinari, etc. etc, dulapuri de siguranță conform ordinului ministrului reg. ang. de interne.

Articlii pentru casă și economie etc., vinuri curative, cognacuri, rumuri engleze, tea etc. zăhar curativ și totfelul de articlii de drogherie.

Gumă pentru îngrijirea copiilor, sticle pentru supt, *Soxleth, Nestlé, Kufeké, Theinhardt, Phosphatine.* — Instrumente auxiliare pentru moșit.

Săpunuri curative, minerale și cosmetice.

PARFUMURI.

PARFUMURI.

Royer et Gallet, Ch. Houbigat
L. T. Piver, Marque d'Orsay etc.

Gumă! Ape curative și minerale.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt cu deosebită stimă:

Drogheria „La împăratul Romanilor”

BISERICA-ALBĂ, (Fehértemplom) str. Târgului nr. 58.
(Do 768)

Cel mai mare și mai ieftin magazin de gramofone și plăci pentru gramofone în Ungaria.

Ceasornice, bijuterii, gramofone, plăci.

Chiar și pentru plătiri în rate! Ceasornice „Strapa”, dela 5 cor. în sus, inele-litere 80 fl. cor. 1-20, cu pietri 2 cor. Lunar nou recepții de plăci. Mare magazin de articlii pentru sport și lampe electrice pentru buzunar! Pentru ceasornicele și gramofonele noi se dă garanție pe 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 5 ani. Atelier de reparare pentru ceasornice, bijuterii, gramofone. Schimb de aur și argint zdrobit **Tóth József,** tru și orologier artistic. Seghedin (Szeged) Dugonics-tér nr. 11. Numeroase scrisori de recunoștință. Prețuri ilustrat gratis. Permanent noutăți de plăci românești. Atențiune! Caut cântăreți și cântărețe, coruri și țărături românești pentru recepții de plăci. To 1913

Bog să mi-se trimeată oferte!

Beutură excelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență.

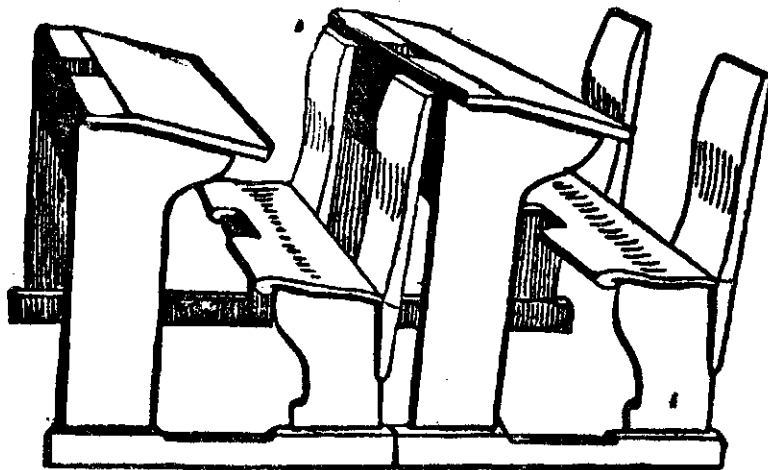
Influințează producerea sângelui, întărește mușchii și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari . . . Cor. 3-50
” ” ” mică . . . ” 2-

Se capătă în toate apotecale. — Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,
Pa 1047 apotecar în Sibiu.

CORNEL JUCU

mare stabiliment pentru aranjamente moderne de școale și biserici.

LUGOS,

strada Hunyadi nr. 11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

Ju 762

Krisztián József és Fia

fabricanți de lumini de ceară, cel mai mare stabiliment peste Dunăre pentru încălzirea cerii. Magazin de olei de ară, tămâie și alte necesari — pentru biserică.

PÉCS,

Szigetesi-ország nr. 3.

Filial: Jókai-tér nrul 9.

Telefon nr. 424.

Oferim on. d. preoți și curatori bisericesti excelentele și renumitele noastre lumini din ceară curată de albine, executate sub îngrijirea noastră perso-

Prețuri moderate.

nală din cel mai excelent material. — Productele noastre sunt întrebuințate de către numeroase catedrale și vre-o 300 de biserici parohiale.

R. 1394

Prețuri moderate.

Dr. BALÁZS EMIL
 institut pentru consultațiuni medicale,
 TIMIȘOARA-centru Palatul Dauerbach.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen
 Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză.
 Metode electrice de vindecare. Massage electrică. Vindecarea
 bolilor de beșică prin electricitate. Consultațiuni pentru ope-
 rare și boli de piele dela 8-9 ore a. m. și dela 2-5 p. m.
 Celor din provinci cărora se recere îngrijire mai îndelungată le
 stă la dispoziție camere confortate anume. (Ba 927-60)

Hoffmann Sándor, magazin de dantele

ARA D, numai în Andrásy-tér numărul 20. (palatul Fischer Eliz).

Ciorapi de mătasă
 în culoare neagră,
 și altă culoare.

Manuși groase în
 orice culoare,
 50 fl. ri.

Au sosit voalurile
 „TANGO”,
 în orice culoare.

Ciorapi de școală
 calitate excelentă,
 dela 37 fl. în sus.

Mare hală de dantele până la finea lui Febr.

dantele fine de malin, rüché, broderii, funde, țesături de dantele, gulere de dantele, asortiment foarte bogat, prețuri foarte moderate. Decoruri pentru ha-ne, blane și totfelul de ach-site p. cusătoare și p. casă, tivituri de blană 1-60 metru în orice culoare.

TRUSOURI P. PĂPUȘE. Perine lungi p. botez, cu broderie 2—, 3—, 4— cor. Perine lungi p. botez, cu broderie elvețiană 5—, 6—, 7—, 9— cor. Plapume pichet, cu broderie elvețiană 4—, 5—, 6—, 7— cor. Cămăși p. păpușe, rochuri patente, tetrapelence, lepedeie de gumă, cu prețuri foarte moderate — Vânzare excepțională de albituri pentru femei. — Broderii fine de gaz și materii de dantelă în rămășițe cu prețuri foarte ieftine.

No 1886

Roș să priviți vitrinele mele

Broderii dela
 10 fl. ri
 în sus.

Dantele fine de ală,
 1 m. 27 fl.

Funde late, de
 2500 m. 1 m. 48 fl.
 în orice culoare.

Gamașe cu nasturi
 p. f. mei și bărbați.

Cei mai buni cărbuni de piatră de Prusia și koks în forma nucilor de Prusia se pot procura numai dela

Altmann Ede

Arad, Vesselényi și Kis Ernő-u. în colț. :: Telefon: 46.

Are uriașe calorice. Scutit de perneu, șalac și cenușe. Cea mai cruțătoare încălzire. — O singură încercare con-

vinge pe oricine. — Pofțiți și faceți o comandă de probă. — Orice cantitate o transport acasă.

A 1780

Se capătă lemne mărunte uscate și aschii.

S'a deschis

Sâmbătă în 31 Ianuarie n.,
la amiazi,

cafeneaua „Hungaria”

Seara cântă taraful lui
RÁCZ GUSZTI
din Bacica.

Roagă bin. voitorul sprijin al
on. public

(Fi 1804) nouii proprietari.

CEL MAI MARE MAGAZIN DE BLĂNĂRIE

Dudás Sándor Kolozsvár Unio-utca 8.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul său asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, manșoane, boare, căciuli pentru domni și doamne, ultima modă și lucrute cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căntușire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-ul rang. (Du 1275—)

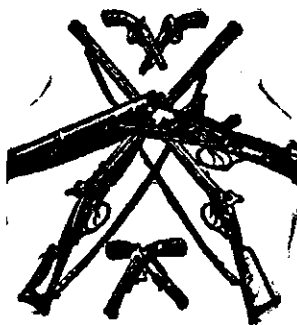

Atelier tehnic pentru reparat și atelier propriu p. nichelat cu putere electrică.

Pollinger Mihály

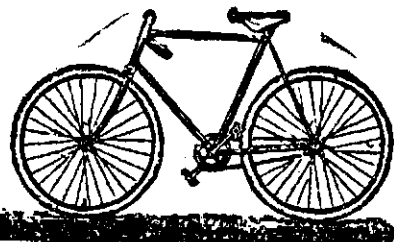
mecanic Po 1123

Timișoara-Fabrică, Széna-tér 8.

Reparator specialist pentru toate feul de mașini de cusut, biciclete, arme, revolvere și gramofone. — Cele mai complicate reparaturi se execută în mod artistic, cu prețuri moderate.

Serviciu prompt. :: Garanță.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 198.

Post sporcasă ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în
Sibiu — Nagyszében.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloace: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca vizitatori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire ca aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”),
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉ-
KES, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAS-EVERIN Arad str. Jozseffőherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria”).
Ba 240—156) Telefon nr. 850

Agentură principală: IULIU ROȘESCU, Cluj (Kolozsvár), Kossuth L.-u. 26.

Agentura principală Lugos, la filiala „ALBINA”.

TELEFON: 11-75.

Mo 1222

Mokos Sándor

VOPSEȘTEI CURĂTEȘTEI

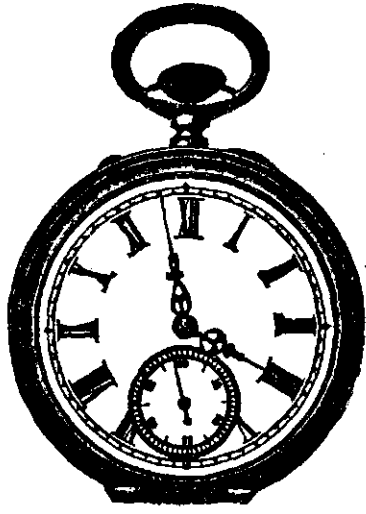
Primește spre vopsire și curățire chimică haine de femei, bărbați și copii. Pentru comoditatea on. public am deschis o prăvălie în Zöldfa-Passage nr. 93. — Spăl gulere și manșete în mod in excepționabil.

Fabrica: strada Körös nrul 13.

Localuri colective: în Zöldfa-Passage nr 93 și în str. Rákoczi 7.

— Prețuri fixe! —

Mokos Sándor
Oradea-mare (Nagyvárad).

Ba 1465

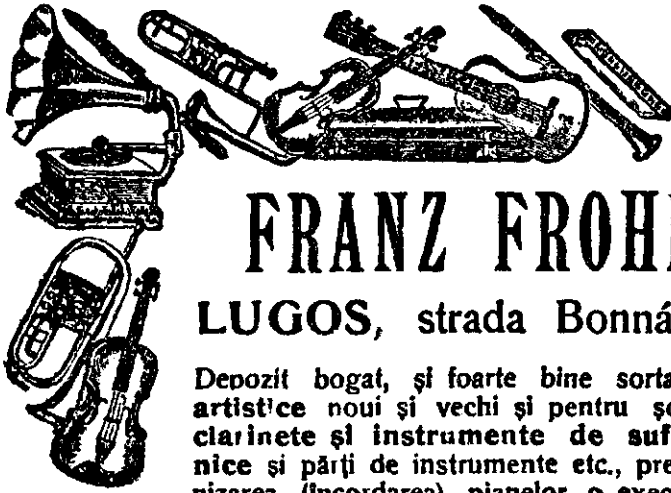
Cele mai bune oroloage, cele mai solide și cele mai moderne juvaericele atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazășie de 10 ani cu prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János,
orologier în Szeghedin (SZEGED).

Catalog cu 2000 chipuri se trimite gratuit.

Notez, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare la ziarul „Românul”, (adecă scriu că a cetil anunțul în „Românul”).

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Prima fabrică de instrumente muzicale a lui

FRANZ FROHMAN

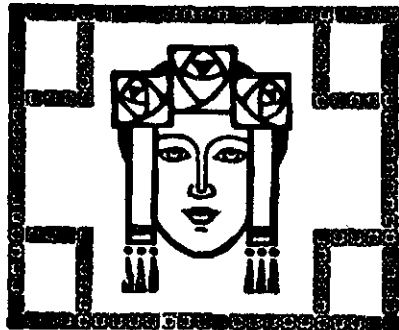
LUGOS, strada Bonnáz nr. 10.

Depozit bogat, și foarte bine sortat de violini artistice noi și vechi și pentru școală, citeră, clarinete și instrumente de suflat, harmonice și părți de instrumente etc., precum și armonizarea (incordarea) pianelor o execută excelent.

Gramofoane, plăci, asortiment bogat. — Corzi (strune) din străinătate cu ton curat pe lângă garanță. — Reparaturile se execută conștiințios și artistic. (P 1316)

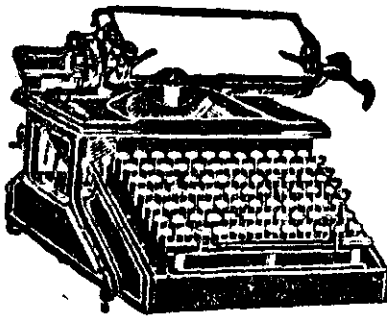
FISCHER BÉLA,

fotograf,
FĂGĂRAȘ — (FOGARAS),
piața cetății.

Pregătește fotografiile cele mai moderne, mări de fotografiile familiare, grupuri și tablouri după orice fotografie vedea cu prețurile cele mai ieftine. Execută chiș postale cu fotografiile, fotografiile pe porțelan pe pietrii monumentale, după orice fotografiile. (P 106)

Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios.

INȘTIINȚARE.

Aducem la cunoștința on. public, că despărțământul nostru de covoare l-am predat domnului

JONÁS BERTALAN,

care-l va conduce și pe mai departe în localitățile noastre.

Iar, întreprinderea noastră de aranjamente moderne pentru birouri am amplificat-o. Acest nou despărțământ al nostru dela 1 MAIU r. se află

în nouele noastre localități

din palatul MERBL (lângă prăvălia-Linoleum).

Ca reprezentanți principali în sudul Ungariei al renumitei mașini de scris „SMITH PREMIER” și „JERRY” și al mobilelor americane pentru birouri, fimem în localitățile noastre

expoziție permanentă de mobile p. birouri și mașini de scris.

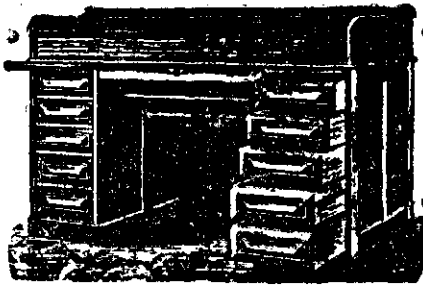
Cercetarea acestei expoziții nu obligă să cumpărați.

Considerând că atelierul nostru de reparări l-am mărit și l-am aranjat modern precum și în urma excelențelor conducători, suntem în măsură a satisface celor mai delicate pretențiuni în mod prompt și conștiințios. Rechizitele noastre americane sunt din calitate excelente, și se vând cu prețuri

originale de fabrică. Primim și mai departe îngrijirea mașinilor de scris și reparări și orice comandă o executăm în modul cel mai culom și prompt. — Rog și pe mai departe binevoitorul sprijin suntem cu stîmă:

Maitinszky Pál és Társa, Temesvár.

prima întreprindere de aranjamente moderne pentru birouri și stabiliment de mașini de scris „SMITH” din Ungaria-de-sud. Ma 129

Bănci de școală moderne și igienice după diferite sisteme, se găsec de vânzare la

Ce 260

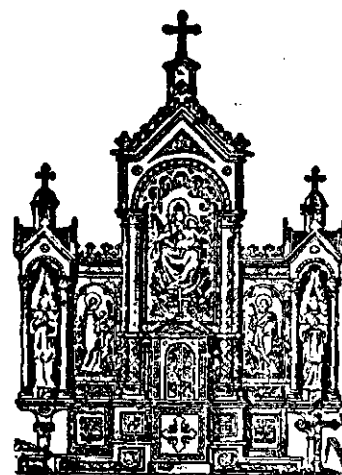
Czell és Frank

fabrică de bănci de școală brev. și de mobile de aramă și de fier

BRAȘOV (BRASSÓ)

Tot aci se pot procura mobile de aramă și fier pentru sanatorii, oteluri și dormitoare, pe lângă condițiuni favorabile de plătire. Catalog de prețuri ilustrat gratis.

În mai multe rânduri decorat. „ Fondat în anul 1860

Heckenast János

constructor de altare, sculptor și au-itor. Restauratorul diecezei de Szombathely

Pregătește: iconostase, altare, voane, cripte, statui sfinte și între aranjament bisericesc, în orice stil și form pretenziunilor artistice și pe prețuri convenabile. Se recomandă renovarea altarelor vechi. — Planurile cataloage trimit gratuit precum și mirea muncii o face pe speșele proprii. Primește spre aurire tot ce se ține de aur și bronz.

Prețuri moderate. „ Condițiuni favorabile de plătire